

Prezident İlham Əliyev təhsil işçilərini mükafatlandırıb

Prezident İlham Əliyev 5 oktyabr - Beynəlxalq Müəllimlər Günü ərəfəsində təhsil işçilərinin təltif edilməsi haqqında sərəncamlar imzalayıb. Belə ki, sərəncamlara əsasən, ümumilikdə 126 nəfər təhsil işçisi təltif olunub.

Dövlət başçısının təhsil işçilərinin **"Tərəqqi" medalı** ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncamına uyğun olaraq, 64 nəfər bu medala layiq görülüb.

Prezident İlham Əliyevin digər Sərəncamına əsasən, Azərbaycan təhsilinin inkişafında xidmətlərinə görə 62 nəfər təhsil işçisinə **"Əməkdar müəllim"** fəxri adı verilib.

Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva görkəmli alim Vasim Məmmədəliyevin hüzn mərasimində iştirak edib

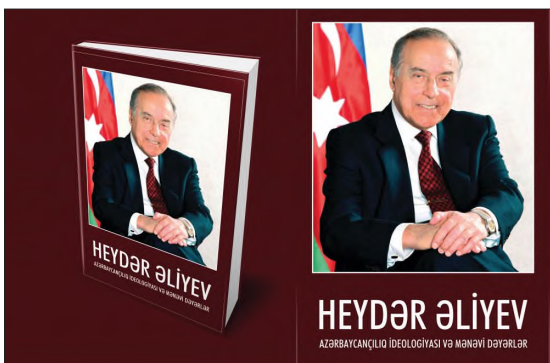
Oktyabrın 15-də Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva görkəmli şərqşünas alim, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Əməkdar elm xadimi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdçüsü Vasim Məmmədəliyevin hüzn mərasimində iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva akademik Vasim Məmmədəliyevin hüzn mərasimində iştirak etmək üçün paytaxtdakı Təzə Pir məscidinə gəldi.

Mehriban Əliyeva Vasim Məmmədəliyevin ailə üzvləri ilə görüşdü, Prezident İlham Əliyevin adından və öz adından onlara dərin hüznə başsağlığı verdi.

"Heydər Əliyev: Azərbaycançılıq ideologiyası və mənəvi dəyərlər" kitabı nəşr olunub

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlının "Heydər Əliyev: Azərbaycançılıq ideologiyası və mənəvi dəyərlər" adlı kitabı nəşr olunub.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, nəşrdə Azərbaycançılıq ideyasının mədəni, mənəvi və tarixi köklərindən, sovetlər dövründə bu ideyaya münasibətdən, ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən Azərbaycançılığın dövlət ideologiyası səviyyəsində təsdiq olunmasından, müstəqil dövlət quruculuğu prosesində bu ideyanın təbliği və təşviqindən bəhs edilir.

Üç fəsildən ibarət kitabda müəllif, eyni zamanda, Azərbaycançılıq ideologiyasında dini-mənəvi dəyərlərin mühüm yer tutması,

milli-mənəvi dəyərlərin xalqın mənəviyyatı, dünyagörüşü, həyat və düşüncə tərzinin ayrılmaz hissəsini təşkil etməsi, ideologiyanın tərkib hissəsində İslam dininin dəyərlərinin mühüm yeri və əhəmiyyəti kimi məsələlərə toxunub.

Müəllif kitabın "Mənəvi dəyərlər Azərbaycançılıq ideologiyasının hissəsi kimi" adlanan üçüncü fəslində ulu öndər Heydər Əliyevin ölkə rəhbərliyinə qayıdışının dini dəyərlərə münasibətdə, dövlət-din münasibətlərində yeni mərhələnin başlanğıcını qoyduğunu, ölkəmizdə sabitliyin və tərəqqinin əsas amil olduğunu nəzərə alaraq multikulturalizmin siyasi və hüquqi müstəvidə yerini müəyyənləşdirdiyini vurğulayıb.

M.Qurbanlı müstəqilliyimizin bərpasından sonra xalqın yüksək mənəvi dəyərlərini qoruyaraq bütövlükdə sağlam cəmiyyətin formalaşmasına təsir göstərmək, onun tarixi yaddaşını, milli-mənəvi dəyərlərini gələcək nəsillərə ötürmək kimi tarixi vəzifələri üzərinə götürən ümummilli lider Heydər Əliyevin bu sahədə həyata keçirdiyi missiyadan geniş bəhs edib.

Geniş oxucu auditoriyası üçün nəzərdə tutulan kitab dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində çalışan mütəxəssislər, eləcə də siyasi şərhçilər və gənc tədqiqatçılar üçün faydalı ola bilər.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin möhkəmləndirdiyi müstəqilliyi Prezident İlham Əliyev sarsılmaz etdi

⇒ Bax: səh. 2

Azərbaycandakı dini konfessiya rəhbərlərinin birgə bəyanatı

⇒ Bax: səh. 4

İstanbulda Əhməd bəy Ağaoğluna həsr olunmuş Simpozium

⇒ Bax: səh. 8-9

Ulu Öndər Heydər Əliyevin möhkəmləndirdiyi müstəqilliyi Prezident İlham Əliyev sarsılmaz etdi

Sovet hakimiyyətinin "XI qırmızı ordu"sunun 1920-ci ilin aprelində Azərbaycana hücumu ilə ölkəmizin müstəqilliyi əlindən alınmışdı. Azadlıqsevər xalqımız isə müstəqillik əldə etmək üçün mübarizə aparırdı. Bolşevik hökuməti xalqımızın bu arzunu beşiyində boğmaq məqsədilə seçmə mübarizə oğullarımızı qəddar represiyaya məruz qoydu.

Müstəqil Azərbaycan Dövlətini quranlar - Fətəli xan Xoyski, Nəsim bəy Yusifbəyli, Həsən bəy Ağayev, Behbud xan Cavanşir və başqaları bolşevik-daşnak terrorları nəticəsində məhv edildilər. Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, Əlimərdan bəy Topçubaşov, Əli bəy Hüseynzadə, Əhməd bəy Ağaoğlu və digər mücahidlərimiz isə ölənədək müharirədə yaşamağa məcbur oldular. İyirmi doqquz mindən artıq dərin tənəkkürə malik ictimai-siyasi xadimimiz, görkəmli ziyalılarımız, şair və yazıçılarımız ya güllələndilər, ya da Sibirə - "gedər-gəlməz"ə məhkum olundular. Yusif Vəzir Çəmənəminli, Əhməd Cavad, Mikayıl Müşfiq, Salman Mümtaz, Tağı Şahbazi, Əhməd bəy Pepinov, Hüseyn Cavid və başqaları "NKVD"nin dəhşətli zindanlarında və ya sürgündə məhv edildilər.

Yetmiş il imperiya əsarətində qalan xalqın azadlıq mübarizəsi səngimədi. Sovetlər İttifaqının XX yüzilliyin sonlarında süquta uğraması ilə yaranan əlverişli tarixi şərait və taleyin bəxş etdiyi imkan nəticəsində, Azərbaycan xalqı ikinci dəfə müstəqillik bayrağını dalğalandırdı. Bu, xalqımızın öz tarixi varlığı ərzində XX əsrdəki ikinci parlaq qələbəsi oldu.

Rusiyada demokratik qüvvələrin fəaliyyəti nəticəsində, müttəfiq respublikalarda da öz suverenliyinə qovuşmaq istəkləri qarşılaşılmaz həddə çatdı.

Belə əlverişli şəraitdə Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin xalqın tələbi ilə 1991-ci il avqustun 30-da çağırılmış növbədənənar sessiyasında Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini bərpa etmək haqqında Bəyannamə qəbul edildi. Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin həmin ilin 18 oktyabr tarixli sessi-

"Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi bizim üçün ən əziz, ən qiymətli nailiyyətdir və bu nailiyyəti - dövlət müstəqilliyimizi daim qoruyub-saxlayacağıq. Müstəqilliyin əldə olunması nə qədər çətindirsə, onun saxlanması, daimi və əbədi olması bundan da çətinidir".

ÜMUMMİLLİ LİDER HEYDƏR ƏLİYEV

yasında "Azərbaycan Respublikasının Dövlət müstəqilliyi haqqında" Konstitusiyaya Aktı qəbul edildi, dekabrın 29-da isə ümumxalq səsverməsi keçirildi. Azərbaycan xalqı bir nəfər kimi respublikanın dövlət müstəqilliyinə səs verdi. Beləliklə, 1991-ci il oktyabrın 18-dən Azərbaycan dünya birliyinə müstəqil, azad və suveren ölkə kimi daxil oldu.

1992-ci ilin mayında Milli Məclis tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni (musiqisi Üzeyir Hacıbəyovun, sözləri Əhməd Cavadın), az sonra üzərində aypara, alov rəsmi olan səkkizguşəli ulduzla bəzədilmiş üçrəngli bayraq və Dövlət Gerbi təsdiq edildi.

Tarix dəfələrlə sübut edib ki, müstəqilliyi qoruyub-saxlamaq onu qazanmaqdan çətinidir. Orta və yaşlı nəsillərin nümayəndələri 1993-1995-ci illərdə bunun şahidi oldular.

Qeyd etməliyik ki, gənc müstəqil dövlətimizi gözü götürməyən xarici qüvvələr bu müqəddəs neməti əlimizdən almaq məqsədi ilə hər tərəfli hücum keçdilər. Əlbəttə, həmin qüvvələr birbaşa deyil, "sapı özümüzədən olan baltalar"la müstəqilliyimizə son qoymağa çalışırdılar. Xarici bədxahların

əlinə alətə çevrilən - silahlandırılan və təlimatlandırılan dəstələrin fəaliyyəti də bu məqsədin həyata keçirilməsinə hesablanmışdı. Bu çirkin məqsədə çatmaq üçün onlar kövrək müstəqilliyimizi məhv etməyə çalışdılar, çətinliklə əldə etdiyimiz azadlığımızı itirilmək təhlükəsi qarşısında qoydular. Hətta Ermənistanın işğalçı qoşunlarına rayonlarımızı zəbt etmək üçün şərait də yaratdılar.

Qaragüruhçu qüvvələrin qarşısında duruş getirmək çox çətin idi. Bütün bunları görən xalqın yeganə ümid yeri, arzuladığı şəxs yalnız Heydər Əliyev idi.

Xalqın səsində daim səs vermiş Ulu Öndər Heydər Əliyev bu dəfə də ona bəslənən ümid və inamı qırmadı. 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə ikinci dəfə hakimiyyətə gəldi.

Bundan sonra Azərbaycanda hökm sürən kaos və anarxiyaya son qoyuldu. Qanunsuz silahlı dəstələr tərk-silah edildilər, Ermənistanın işğalının dayandırılması üçün cəbhədə atəşkəs razılığı əldə olundu. Yaradılmış fürsətdən istifadə edilərək, ölkəmizdə qısa müddət ərzində nizami ordu yaradıldı, dağılmış iqtisadiyyat dirçəldildi, bütün sahələrdə islahatların aparılmasına başlandı. Torpaq

islahatı nəticəsində kəndlilər əkilən becərməklə güzəranlarını yaxşılaşdırdılar. Ulu Öndərin casaratlı və müdrik addımları daxili və xarici bədxahlarımızı narahat etsə də, onlar öz arzularına çatma bilmədilər, çünki Ümummilli Lider Heydər Əliyevin arxasında bütöv xalq dayanmışdı...

1994-cü ilin oktyabrında və 1995-ci ilin martında silahlı çevriliş yolu ilə hakimiyyətə gəlmək cəhdlərinin qarşısı qətiyyətlə alındıqdan sonra, Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi möhkəmləndirildi. Ulu Öndər canından artıq sevdiyi Vətəni və onun azadlığını əbədi etdi.

Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev ölkə rəhbəri seçildəndən bu günədək Ulu Öndərin siyasi kursunu uğurla davam etdirir, çoxşaxəli və səmərəli fəaliyyəti ilə milli müstəqilliyimizin sarsılmazlığına öz töhfəsini verir. Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illik yubileyi münasibətilə çıxış edərkən Prezident cənab İlham Əliyev bildirdi ki, 1993-cü il tariximizdə dönmüş nöqtəsi olmuşdur: "Əsliyə, bizim müstəqil tariximiz o ildən başlamışdır. Çünki 1991-1993-cü illərdə müstəqillik formal, şərti xarakter daşıyırdı. Azərbaycan, demək olar ki, xaricdən

idarə olunurdu. Biz hamımız bunu yaxşı bilirik. Ona görə Azərbaycan xalqı haqlı olaraq Heydər Əliyevi Azərbaycanın Dövlət Müstəqilliyinin banisi, Azərbaycan Dövlətinin qurucusu kimi tanıyır və bu, tarixi həqiqətdir".

Müstəqil Azərbaycan 1993-cü ildən inamla irəliləyir, misilsiz nailiyyətlər əldə edərək yeni zirvələr fəth edir. Dövlət başçısının dediyi kimi, "1993-cü ildən başlayaraq bu günə qədər Azərbaycan, sözün əsl mənasında, müstəqil həyat yaşayır. Dövlətçiliyin əsasları qoyuldu, müstəqil dövlətin Konstitusiyası qəbul edildi, milli ideologiyamız qəbul olundu, Azərbaycançılıq məfkurəsi bu gün bizim ideoloji əsaslarımızı təşkil edir. Siyasi islahatlar aparılmağa başlanmışdır, demokratik inkişafıla bağlı önəmli qərarlar, qanunlar qəbul edilmişdir. İqtisadi sahədə liberallaşma siyasəti aparılmağa başlanmışdır və bazar iqtisadiyyatına keçid məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə baş vermişdir".

2003-cü ildən başlayaraq on altı il ərzində Azərbaycan cəmiyyəti həyatın bütün sahələrində sürətli və dinamik inkişaf yolu keçib. Bakının, şəhərlərin, rayon mərkəzlərinin, kəndlərin sosial siması tanınmaz dərəcədə dəyişib. Cənab İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə yaradılan Azərbaycan brendləri dünya bazarında öz mövqelərini möhkəmləndirir, strateji tərəfdaşlarımızın sayı artır. İqtisadiyyatının inkişafına görə dünya ölkələri arasında layiqli yerə yüksələn Azərbaycan iri addımlarını atır. Bu da öz növbəsində, bizim qeyd etmədiyimiz bir çox nailiyyətlərdən xəbər verir.

Bu gün müstəqil siyasəti ilə dünya birliyində möhkəm mövqeyə malik olan Azərbaycan Cənubi Qafqazın lider dövləti kimi beynəlxalq arenada söz sahibidir. Bizim ordumuz dünyanın ən güclü ordularının sırasına yüksəlib. İndi Azərbaycan dünyanın islahatçı dövlətindən biri kimi tanınır. Bunların nəticəsidir ki, xalqımızın həyat səviyyəsi getdikcə yaxşılaşır, soydaşlarımız öz azad və müstəqil dövlətləri ilə fəxr edirlər.

Yaşasın müstəqil Azərbaycanımız! Dövlət müstəqilliyimiz dönməz və əbədi olsun!

i.f.d. Ceyhun Məmmədov,
Azərbaycan İlahiyyat
İnstitutunun rektoru

Akademik Vasim Məmmədəliyev son mənzilə yola salınıb

Oktyabrın 14-də Şərqsünaslıq fakültəsinin ərəb filologiyası kafedrasının müdiri, akademik Vasim Məmmədəliyevlə vida mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, vida mərasimində Azərbaycan Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev, Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Fərəh Əliyeva, digər dövlət və hökumət rəsmiləri, Milli Məclisin deputatları, elm və mədəniyyət xadimləri, ziyalılar, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Mərhumun Bakı Dövlət Universitetinin matəmsayağı bəzədilmiş böyük akt zalındakı tabutu önünə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın adından əklillər qoyulmuşdu. Cənazənin ətrafına hökumət təşkilatları və müxtəlif kollektivlər adından da əklillər düzülüşdü.

Akademik Vasim Məmmədəliyev

məmmədəliyev şərqsünaslıq elminə əvəzsiz töhfələr verdiyini deyən rektor onun əziz xatirəsinin ürəklərdə daim yaşayacağını vurğulayıb.

BDU-nun şərqsünaslıq fakültəsinin dekanı Elxan Əzizov akademik Vasim Məmmədəliyevin elmi yaradıcılığından, ölməz əsərlərinin əhəmiyyətindən bəhs edib.

Vasim Məmmədəliyev 1942-ci ildə Bakıda həkim ailəsində anadan olub. O, 1964-cü ildə BDU-nun Şərqsünaslıq fakültəsinə fərqlənmə diplomu ilə bitirib. 1964-1967-ci illərdə Azərbaycan Dillər Universitetinin Sami dilləri üzrə əyani aspiranturasına qəbul olub, Tbilisiyə ezam edilərək aspiranturunu dünya şöhrətli şərqsünas alim, akademik G.V.Seretelinin rəhbərliyi altında bitirib. O, 1968-ci ildə "Müasir ərəb, Azərbaycan dillərində və Bağdad dialektində felin zaman formalarının müqayisəli-tipoloji təhlili" mövzusunda namizədlik, 1974-cü ildə

geniş istifadə olunub.

Şərqsünas alim ilk dəfə ərəb qrammatika məktəblərini sistemli şəkildə tədqiq edib, məşhur Bağdad, Əndəlus, Bəsrə, Kufə, Misir qrammatiklərinin əsaslandıqları nəzəri və metodoloji prinsipləri yüksək səviyyədə öyrənib. Bir çox qədim ərəb mənbələrindən faydalanan alim ərəb dilçilik elminin əsas inkişaf yollarını izləməklə, bu mühüm qrammatika məktəblərinin təlimlərini müqayisəli şəkildə şərh edib. V.Məmmədəliyev

Alim elm və xalq qarşısındakı böyük xidmətlərinə görə "Əməkdar elm xadimi" fəxri adına və Prezident təqaüdünə, "Şöhrət" və "Şərəf" ordenlərinə layiq görüldü.

Böyük alim V.Məmmədəliyev 1991-ci ildə akademik Ziya Bünyadovla birgə müsəlmanların müqəddəs kitabı "Qurani-Kərim"i Azərbaycan dilinə tərcümə edib.

Onun yüksəkixtisaslı kadrlar hazırlanmasında mühüm xidmətləri olub. Alimin rəhbərliyi altında 40 fəlsəfə doktoru, 5 elmlər doktoru hazırlanıb.

Akademik Nizami Cəfərov görkəmli alim V.Məmmədəliyevin şəxsiyyətinin, insanlığının böyüklüyündən danışıb. Alim deyib: "Akademik Vasim Məmmədəliyev Azərbaycan elminə dünya şöhrəti gətirmiş bir şəxsiyyətdir. O, ərəbşünasdır, ilahiyatçıdır, amma bununla yanaşı, humanitar elmimizi bütövlükdə təmsil edən bir alim olub".

Akademik Vasim Məmmədəliyevin xüsusi istedad sahibi olduğunu qeyd edən N.Cəfərov onun elmə mühüm yeniliklər gətirdiyini diqqətə çatdırıb.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Humanitar Elmlər Bölməsinin akademik-katibi, akademik Teymur Kərimli görkəmli alim Vasim Məmmədəliyevin şərqsünaslıq elminin inkişafına verdiyi töhfələrdən söz açıb. Bildirib ki, V.Məmmədəliyev bir alim kimi hər zaman Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında keçirilən tədbirlərdə, Humanitar Elmlər Bölməsinin iclaslarında fəal iştirak edib. O, böyük alim olmaqla bərabər, böyük ustad və şəxsiyyət idi. Azərbaycan şərqsünaslığının parlaq simalarından olan Vasim Məmmədəliyev humanitar elmlərin, klassik ədəbiyyatın mahir bilicisi idi.

"İllər, yüz illər keçəcək akademik Vasim Məmmədəliyevin elmi irsi zaman-zaman öyrəniləcək, Azərbaycan

can elmini hər zaman zənginləşdirəcək", - deyə Teymur Kərimli bildirib.

Şərqsünaslıq İnstitutunun direktoru, Milli Məclisin deputatı, akademik Gövhər Baxşəliyeva akademik V.Məmmədəliyevin şərqsünaslıq elminin inkişafındakı xidmətlərindən bəhs edib. O bildirib ki, Vasim Məmmədəliyev kökləri orta əsrin dərinliklərinə gedib çıxan Azərbaycan şərqsünaslığının ən layiqli davamcısı, müasir şərqsünaslıq elminin Mirzə Kazım bəy ənənələrinin daşıyıcısıdır. Onun əsas tədqiqat sahəsinin ərəb dilçiliyi olmasına baxmayaraq, əsərlərində Şərq filologiyası və poeziyası, İslam tarixi, kəlam, fəlsəfə, təfsir, quranşünaslıq, leksikoqrafiyanın ən mühüm məsələləri tədqiq olunub və o, bu sahələrdə də qiymətli əsərlərin müəllifidir.

Akademik V.Məmmədəliyev "Ərəb ədəbi dilində felin zaman, şəxs və şəkil kateqoriyaları", "Bəsrə qrammatika məktəbi", "Kufə qrammatika məktəbi", "Ərəb dilçiliyi" əsərləri ilə ərəb dilçiliyinin ən ümdə məsələlərinin kamilləşdirilməsinə qatqısı kimi şöhrət qazanıb.

Gövhər Baxşəliyeva diqqətə çatdırıb ki, akademik ilk dəfə olaraq ərəb qrammatika məktəblərini sistemli şəkildə tədqiq edib, məşhur Bağdad, Əndəlus, Bəsrə, Kufə, Misir qrammatiklərinin əsaslandıqları nəzəri və metodoloji prinsipləri yüksək səviyyədə öyrənib. Bir çox qədim ərəb mənbələrindən faydalanan alim ərəb dilçilik elminin əsas inkişaf yollarını izləməklə, bu mühüm qrammatika məktəblərinin təlimlərini müqayisəli şəkildə şərh edib. Vasim Məmmədəliyev "Ərəb dilçiliyi" adlı fundamental əsərində ilk dəfə olaraq "ərəb dilçiliyinin Azərbaycan məktəbi" ifadəsini işlədib və Azərbaycanda dilçilik ənənəsinin çoxəsrlik tarixə malik olduğunu sübut edib. Ümumiyyətlə, akademik "Ərəb dilçiliyi" monoqrafiyası nəinki bu sahənin ən ümdə məsələlərinin mükəmməl tədqiqi, həmçinin ümumi dilçilik elminin inkişafına təkən verən mühüm hadisə kimi dəyərləndirilməlidir. Ərəb qrammatika elminin təşəkkülü və onun məktəblərinin öyrənilməsinə həsr olunmuş bu fundamental əsər görkəmli alimin dünya şərqsünaslığına layiqli töhfəsidir.

Şərəfli ömür yaşamış Vasim Məmmədəliyevin əziz xatirəsi onu tanıyanların qəlbində daim yaşayacaq. Mərhum akademik aile üzvləri adından qardaşı Vamiq Məmmədəliyev çıxış edərək mərasim iştirakçılmasına təşəkkürünü bildirib.

Sonra görkəmli alimin cənazəsi son mənzilə yola salındı.

Mərhum II Fəxri xiyabanda torpağa tapşırıldı. Allah rəhmət eləsin!

məmmədəliyev həmkarları, dostları, tanışları, tanınmış elm və mədəniyyət xadimləri Bakı Dövlət Universitetinin binasına gələrək görkəmli alimə və gözəl insana son borclarını verirdilər.

Vida mərasimində Bakı Dövlət Universitetinin rektoru Elçin Babayev görkəmli alim, akademik Vasim Məmmədəliyevin mənəli və şərəfli ömür yolundan, zəngin elmi və pedaqoji fəaliyyətindən, qazandığı nailiyyətlərdən danışıb. Qeyd olunub ki, akademik V.Məmmədəliyevin həyatının böyük hissəsi Bakı Dövlət Universiteti ilə bağlı olub. Universitetdə müxtəlif vəzifələrdə çalışmış alim bütün fəaliyyətini, bacarığını elmə, təhsilə həsr edib.

Akademik Vasim Məmmədəliyev

isə "Müasir ərəb ədəbi dilinin felin zaman, şəxs və şəkil kateqoriyaları" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. Bu sahədə SSRİ miqyasında ən gənc elmlər doktoru olub.

1978-ci ildə professor elmi adını alıb, 2001-ci ildə AMEA-nın müxbir üzvü, 2007-ci ildə həqiqi üzvü seçilib.

Akademik Vasim Məmmədəliyev bütün həyatını xalqımızın mənəviyyatının zənginləşməsinə həsr edib. O, Azərbaycanda İslam dininin elmi əsaslarla öyrənilməsinin təbliği məsələsinin təşəbbüsçülərindən idi. Alimin elmi axtarışları ərəb dilçiliyi və ümumi dilçilik sahələrində, islamşünaslıqda, ərəb-Azərbaycan ədəbi-mədəni əlaqələrində

dəliyev "Ərəb dilçiliyi" adlı fundamental əsərində ilk dəfə "ərəb dilçiliyinin Azərbaycan məktəbi" ifadəsini işlədib və Azərbaycanda dilçilik ənənəsinin çoxəsrlik tarixə malik olduğunu sübut edib.

Şərqsünas alim İraq Elmlər Akademiyasının, Suriya İslam Elmləri və Ərəb Filologiyası Akademiyasının, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının İslam Hüququ Akademiyasının həqiqi üzvü idi. Onun ərəb dilçiliyi və ədəbiyyatşünaslığının müxtəlif problemlərinə həsr edilən, İslam, şəriət, fiqh, musiqi və ədəbiyyata dair yüzlərlə elmi əsəri, o cümlədən bütün dünya şərqsünaslarının istifadə etdikləri 41 kitabı nəşr olunub.

Azərbaycandakı dini konfessiya rəhbərlərinin birgə bəyanatı

İşğalçı Ermənistanın Azərbaycanın Şuşa şəhərindəki Gövhərağa məscidinə qarşı həyata keçirdiyi vandalizm siyasətini ört-basdır etmək cəhdi ilə bağlı Azərbaycandakı dini konfessiya rəhbərləri 2019-cu il oktyabrın 11-də birgə bəyanat qəbul ediblər. AZƏRTAC bəyanatı təqdim edir.

* * *

Bir Olan Yaradanın Adı ilə!

İşğalçı Ermənistan növbəti dəfə təcavüzkar əməllərini davam etdirərək, mənəvi müstəvidə, dini abidələrimizə qarşı beynəlxalq hüquq normaları - sivil dünyanın mənəvi irsinin qorunması ilə bağlı qəbul etdiyi konvensiya və digər sənədlərin tələblərini kobud surətdə pozur. Azərbaycanın işğal olunmuş Şuşa şəhərinin Cümə məscidinə - 1883-cü ildə görkəmli Azərbaycan memarı Kərbəlayi Səfixan Qarabaği tərəfindən Qarabağ xanı İbrahim Xəlil xanın qızı Gövhərağanın şərəfinə ucaldılmış dini memarlıq abidəsinə qarşı Ermənistan tərəfindən məqsədyönlü terror həyata keçirilir.

İşğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında xalqımıza məxsus mədəni, tarixi və dini irsi məhv edən Ermənistan özlərinin dağıtdığı Şuşadakı Gövhərağa məscidinin "təmir-bərpa"sından sonra təxribat xarakterli "açılışına" hazırlaşır. Məscidin "təmir"dən sonra "açılış"ı ilə Ermənistan beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmağa, özünü tarixi abidələrə "qayğı" ilə yanaşan bir ölkə imicində təqdim etməyə çalışır. Bu, işğalçı Ermənistanın və onun ci-

yanətəkar rejiminin işğal olunmuş ərazilərimizdə həyata keçirdiyi qeyri-qanuni fəaliyyətin daha bir bariz nümunəsidir. Təəssüf doğuran və bizi narahat edən hal həm də ondan ibarətdir ki, yayılan məlumatlara görə, işğalçı rejim bu işləri qonşu, müsəlman ölkəsi olan İranın "Part Saman Jahan" şirkəti ilə birgə həyata keçirir.

Zəbt olunmuş Azərbaycan torpaqlarında məscidləri, qəbiristanlıqları, digər məbədləri davamlı şəkildə məhv edən təcavüzkar ermənilər indi saxta humanizm pərdəsi altında, bərpa adı ilə məscidin tarixi görkəmini dəyişdirərək, onun etnik mənsubiyyətini saxtalaşdırır, işğal olunmuş ərazilərdə azərbaycanlılara məxsus mədəni irsin silinməsi ilə məşğul olurlar. Məscidin "təmir-bərpa" işlərindən sonra saxta dəyişikliklərə məruz qalacağı, qədim Alban kilsələrində və digər məbədlərdə olduğu kimi, tarixi təhrif edən düzəlişlərlə təqdim olunacağı şübhəsizdir.

Biz - Azərbaycanda yaşayan dini konfessiyaların rəhbərləri Şuşadakı dini-mədəni abidəyə bu dırnaqarası qayğı kampaniyasını qətiyyətlə pisləyir, ermənilərin işğal altında saxladıkları ərazilərimizdə dini-mədəni abidələrimizə qarşı tarixin saxtalaşdırılması

yolu ilə həyata keçirilən əməllərini beynəlxalq konvensiyalara meydan oxuyan yolverilməz qəsbkarlıq siyasəti kimi dəyərləndirir, buna heç bir bəraət olmadığını bəyan edirik. Bu təxribatı ilə erməni tərəfi, hər zaman kimi, bu dəfə də Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə həll olunması istiqamətində danışıqlar prosesindən yayınmış və dini liderlər formatında imzaladığımız birgə bəyanatların ruhuna zidd riyakar əməllərindən əl çəkmədiyini nümayiş etdirir.

Biz beynəlxalq ictimaiyyəti əzəli Azərbaycan torpağında tarixi-dini abidə olan Gövhərağa məscidinə və işğal altındakı bütün ərazilərimizdəki tarixi-dini abidələrə qarşı vandalizm aktlarına öz qətiyyətli münasibətini bildirməyə, "Silahlı münaqişə hallarında mədəni irsin mühafizəsinə dair" Haaqa Konvensiyasının (1954), UNESCO-nun Ümumdünya Mədəniyyət və Təbiət İrsinin Qorunmasına dair Konvensiyasının (1972), Arxeoloji İrsin Qorunmasına dair Avropa Konvensiyasının (1992) müddələrinə istinadən bu kimi halları kəskin qınamağa, bir daha təkrarlanmaması ilə bağlı ciddi addımlar atmağa çağırırıq.

Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə,
Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri

Aleksandr,

Bakı və Azərbaycan Arxiyepiskopu

Melih Yevdayev,

Azərbaycandakı Dağ Yəhudiləri İcmasının rəhbəri

Robert Mobili,

Azərbaycandakı Alban-udi Xristian İcmasının sədri

Etibar Nəcəfov:

Azərbaycanda multikulturalizm siyasəti cəmiyyətdə sosial ədalətin və bərabərliyin bərqərar olmasının əsas amillərindəndir

Parisdə İnsan Hüquqları üzrə Milli Məsləhət Komissiyasının baş qərargahında Fransanın Avropa Şurasının Nazirlər Komitəsinə sədrliyi çərçivəsində İrqiçilik və Düzümsüzlüyə qarşı Avropa Komissiyasının (ECRI) 25-ci illik dövrünə həsr olunan "Səmərəli bərabərliyə aparan yolda: irqçilik və düzümsüzlüyə yeni cavablara ehtiyac varmı?" mövzusunda konfrans keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, yüksək rütbəli hökumət rəsmilərinin, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin iştirak etdikləri konfransda Avropa Şurasına üzv ölkələrdə irqçilik və düzümsüzlüyün artmasında mövcud və yeni çağırışların qarşısının alınması məsələləri müzakirə olunub.

Konfransda ölkəmizi Prezident Administrasiyasının Millətlərə münasibətlər, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdiri Etibar Nəcəfov təmsil edib. O, "25 ildən sonra reallığa baxış: biz bərabərlik uğrunda aparılan mübarizədə uduzuruq, yoxsa uduzuruq" adlı sessiyada çıxış edərək, Azərbaycanın timsalında inklüziv cəmiyyətin qurulmasına nail olmağın

səmərəli vasitəsi kimi multikulturalizm siyasətinin əhəmiyyətindən danışıb.

E.Nəcəfov ölkəmizin təcrübəsinə əsaslanaraq bildirib ki, multikulturalizm siyasəti cəmiyyətdəki etnik, dini və mədəni müxtəlifliklərin tənzimlənməsinin ən uğurlu modelidir. Multikulturalizm siyasəti qloballaşma şəraitində geniş vüsət alan etnik-mədəni müxtəlifliklərin və onların əsasını təşkil edən etnik-mədəni dəyərlərin qorunmasına yönəlib. Bu mədəniyyətin ictimai inkişafda aparıcı rol oynadığı bir dövrdə olduqca önəmlidir. Belə bir şəraitdə insanların dünya görüşünün, fəaliyyətlərinin əsasını təşkil edən etnik-mədəni dəyərlərin qorunması cəmiyyətin inklüzivliyini artıraraq onun daxilində inteq-

rasiya prosesləri üçün əlverişli şərait yaradır.

Şöbə müdiri multikulturalizmin Azərbaycan Respublikasının həm daxili, həm də xarici siyasətində özünü büruzə verdiyini qeyd edib. E.Nəcəfov bildirib ki, ölkəmizdə dövlət-din münasibətlərinin yüksək səviyyəsi və ölkədə yaşayan bütün xalqların və etnik qrupların etnik-mədəni dəyərlərinin qorunması multikulturalizm və daxili siyasətin tərkib hissəsi olmasının təzahürüdür. Qeyd edib ki, sosial ədalətə və bərabərliyə əsaslanan multikulturalizm siyasəti inklüziv cəmiyyətin formalaşmasına aparan əsas amillərdən biridir.

Şəhla Ağalova
AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri
Paris

"Fərdi inkişaf və motivasiya" mövzusunda təlim

28 oktyabr 2019-cu ildə təlimçi Fəxrəddin Abdullayevin təqdimatında ali təhsil müəssisəsi əməkdaşları üçün "Fərdi inkişaf və motivasiya" mövzusunda təlim təşkil olunub.

Rektor Ceyhun Məmmədov təlim iştirakçılarını salamlayaraq, rəhbərlik etdiyi ali təhsil müəssisəsinin fəaliyyəti, elmi və mədəni inkişafı istiqamətində təşkil olunan konfrans, seminar, "dəyirmi masa", görüş, layihə və proqramlar barədə məlumat verib. C. Məmmədov bildirib ki, İnstitut zəngin dünyagörüşünə, dərin dini və dünyəvi biliklərə, güclü şəxsiyyətə malik mütəxəssislər yetişdirilməsi ilə

yanaşı, əməkdaşların inkişafı, bilik və bacarıqlarının artırılması məqsədi ilə ardıcıl və məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirir.

Rektor gənc kadrların intellektual səviyyəsinin yüksəldilməsində və daha böyük nəticələrin əldə olunmasında bu səpkili təlimlərin xüsusi rol oynadığını nəzərə çatdırıb.

Təlimçi Fəxrəddin Abdullayev "Fərdi inkişaf və motivasiya" mövzusunda məruzə ilə çıxış edib. Motivasiya, onun faydası, gündəlik həyatda tətbiqi haqqında ətraflı məlumat verən təlimçi effektiv üsullarından da bəhs edib. Qeyd edib ki, motivasiya insanın performansını, işi və hədəfləri baxımından istəklili və qərarlı olduğunu əks etdirən əsas anlayışdır. Daha sonra qeyd edib ki, insanın qarşısına qoyduğu məqsədlər onun davranışına böyük təsir göstərir.

Təlim maraqlı müzakirələrlə yekunlaşıb.

“İlahiyyat İnstitutu tələbələrini savadlı və intellektual mütəxəssislər kimi yetişdirir”

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun rektoru Ceyhun Məmmədov “Eurasia Diary”ə müsahibə verib. Müsahibəni təqdim edirik:

- *Ceyhun müəllim, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu bir ildir ki, fəaliyyət göstərir. İlk - 2018-2019-cu tədris ili üçün qarşıya hansı hədəflər qoyulmuşdu və onlara çatmaq mümkün oldu mu?*

- Qeyd etdiyiniz kimi, institut bir ilini arxada qoyub. Vaxtımızın məhdudluğuna baxmayaraq, sentyabra - tədris ilinin başlanmasınadək tədrisə aid bir çox məsələləri həll etdik. İnstitutda təhsil standartlarının müəyyənləşdirilməsi, strukturun təşkili, tələbə qəbulu, ilk tədris ilinə hazırlıq, ali tədris müəssisəsinin tanınması istiqamətində ardıcıl və məqsədyönlü işlər gördük.

Tələbələrimizin rəqabətə davamlı, peşəkar mütəxəssis kimi yetişmələri üçün səy göstəririk. Onların güclü təhsil almaları ilə yanaşı, sosialyönümlü layihələrə, maarifləndirmə tədbirlərinə cəlb olunmalarına başladığımız, eləcə də bölgələrimizə səfərlər təşkil etdik. Ölkəmizdəki multikultural, tolerant mühitlə, eyni zamanda, tarixi-dini abidələrimizlə yaxından tanış olmaları, biliklərini daha da gücləndirmələri üçün etdiyimiz səfərlərdə tələbələrimizin dini və dünyəvi biliklərinin, mənəvi dünyalarının, dünyagörüşlərinin zənginləşdiyinin, nəticə kimi yetişmələrinin şahidi olduq.

Ötən müddət ərzində dərslərdə, imtahanlarda şəffaflığın qorunmasını təmin etdik. Tələbələrin tədris edilən fənləri sevmələri, hazırlıqlı olmaları üçün əlimizdən gələni əsirgəmədik.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu olaraq, tələbələrə öz övladlarımız kimi yanaşırıq, onların hər biri bizim gələcəyimizdir. Gələcəyimizin etibarlı təməllər üzərində qurulmasını istəyiriksə, gənclərimizi sağlam mühitdə, Vətənə, millətə xeyirli övlad kimi yetişdirməliyik.

“Tələbələrımız üçün daha nələr edə bilərik?” düşüncəsi bir anlıq olsa belə bizi tərk etmir. Onla-

rın daha bacarıqlı, savadlı, zəngin dünyagörüşlü olmalarını təmin etmək üçün ali tədris müəssisəsində seminarlar, görüşlər, “dəyirmi masa”lar, müxtəlif tədbirlər təşkil edirik. Düşünürəm, müəssisəmizi bitirib hər hansı bir təşkilatda, qurumda işləyən gəncimiz həm dini savadını, həm də dünyəvi elmləri dərindən bilən, yüksək dil biliklərinə malik olduğunu hər kəsə nümayiş etdirsin.

- *Yeni yaranmış institutunuz keçən dövr ərzində problemlər yaşayıbmı? Əgər olubsa, nədən ibarət idi?*

- İnstitut yeni yarandıqından, təbii ki, çətinliklər də oldu, buna problemlər deməzdim. Yeni yarandığı üçün tədrisə bağlı hər şey hazırlanmalı idi. İki aya yaxın müddətimiz var idi və sentyabrda tədris başlayırdı. Bu səbəbdən, vaxtında hazır olmalı idik...

- *Ceyhun müəllim, bülki tədris planında hansı yeniliklər nəzərdə tutulub?*

- Ümumiyyətlə, institutda tədris planının hazırlanması böyük vaxt tələb edir. Plan hazırlanarkən qabaqcıl xarici ölkə universitetlərinin tədris planlarını nəzərdən keçirdik. Bura tək qonşu ölkələrimiz daxil deyil, eləcə də Avropa və Amerika da İslamşünaslıq və Dinşünaslıq sahələri üzrə elmi tədqiqat və təhsil müəssisələrinin tədris planları aiddir. Bununla yanaşı, Azərbaycan həqiqətlərini, tolerant və multikultural mühitimizi də nəzərə aldığımız; məsələn: bizdə Azərbaycanda dini azlıqlar, Yəhudilik və Xristianlıq, eyni zamanda, Qərbdə İslam tədqiqatları, İslam tədris üsulu, Müqəddəs mətnlərin hermenevtikası kimi fənlər də tədris edilir. Davamlı və mütəmadi olaraq üzərimizdə işləyirik. Tədris proqramları və təhsillə bağlı yeniliklər öyrənilir. Hazırda sistemli və güclü şəkildə elektron təhsil üzərində çalışırıq ki, bu sahədə, artıq xeyli iş görülüb. İnstitutda

təhsilin tamamilə elektronlaşdırılmasına çalışırıq.

- *Aİİ ölkə daxilində hansı qurumlarla əməkdaşlıq edir? Xarici universitetlərlə işbirliyi varmı?*

- İnstitut ölkə daxilində bir sıra ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq əlaqələri qurub. Bu əməkdaşlıqlarda, əsasən, birlikdə konfransların təşkili, tələbə, müəllim mübadiləsi nəzərdə tutulub. Eyni zamanda, ötən il ərzində xarici universitetlərlə əlaqələr qurub, bir sıra ölkələrin ali təhsil müəssisələrində görüşlər keçirib, orada olan mühit ilə əyani tanış olduq. Bunların hər biri Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun tanınması, xarici təcrübənin öyrənilməsi, onun Azərbaycan həqiqətlərinə uyğunlaşdırılaraq, tolerant və multikultural mühitimizi nəzərə alaraq tətbiqi üçün nəzərdə tutulub.

Hazırda xarici universitetlərlə işbirliklərimiz davam edir; məsələn: bir neçə gün əvvəl İstanbul Universitetinin Türkiyə Araşdırmaları İnstitutu ilə birgə Əhməd bəy Ağaoğlunun 150 illik yubileyinə həsr olunmuş konfrans keçirdik. Gələcəkdə tələbə və müəllimlər mübadiləsi, eyni zamanda, birgə təşkilatçılıqla ilahiyyat sahəsinə aid kitabların nəşri, konfransların təşkili planlaşdırılır.

- *İlahiyyat İnstitutunu bitirən məzunlar hansı sahələrdə çalışa bilərlər?*

mühüm addımlar atmalıyıq. Hazırda dövlət bu istiqamətdə lazımı addımlar atır. Hesab edirəm ki, bir neçə ildən sonra bütün atılan addımların müsbət nəticəsini görəəcəyik.

İlahiyyat İnstitutu tələbələrini savadlı, yüksək intellektual din xadimləri olmaları üçün əlindən gələni edir. Düşünürəm, gənc nəslimiz din xadimi kimi çalışacağı zaman daha intellektual, Vətənini sevən, cəmiyyətimiz üçün faydalı vətəndaş olmalıdır.

- *Dini bilgilər elmi, elmi biliklər də öz növbəsində, dini tamamlayır. Aİİ mahiyyəti etibarilə bu ikili vahidi özündə cəmləyir. Necə düşünürsünüz, elm və dini bir-birinə bağlayan nədir?*

- Bəzən elmlə-din qarşı-qarşıya gətirilir, hətta birinin digərinə zidd olması ilə bağlı fikirlər də səsləndirilir. Elm və din, əslində, vəhdət şəklində olan məsələlərdir. Müqəddəs kitablarda elmdən geniş bəhs olunur. Müəyyən hallarda belə fikirlərlə rastlaşırıq ki, dinlə-elm arasında bir ziddiyyət mövcuddur. Əslində, bu məsələni araşdırdıqda onlar arasında çox böyük, maraqlı əlaqələrin olduğunu görürük. Din və elm bir-birini təkzib etmir. Keçmişə nəzər salsaq görərik ki, din xadimləri elm adamları olmuşlar. Onlar hər hansı elmi kəşf edir, cəmiyyət üçün xeyirli işlər görürdülər. İslamda, Quranda elmlə bağlı bir çox məqam var.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu dövlət müəssisəsi olub, din təhsili verən təhsil ocağıdır. Bəziləri düşünür ki, burada yalnız din dərsləri keçirilir, əslində, belə deyil. Tələbələrə dini biliklərlə yanaşı, elmi biliklər də öyrədilir. Dördüncü tədris müddətində təhsilalanlara Fəlsəfə, Sosiologiya, Psixologiya, Metodologiya, eyni zamanda, humanitar fənn blokuna daxil olan, yəni bütün təhsil müəssisələrinin tədris etdiyi Azərbaycan dili və nitq mədəniyyəti, İnformatika, Mülki müdafiə, Multikulturalizmə giriş fənləri də tədris olunur.

Dinlərin fəlsəfəsinə baxdıqda görürük ki, onların bəşəriyyətə göndərilməsində məqsəd insanları saflaşdırmaq və kamilləşdirməkdir, birliyə səsləməkdir. Dinin özü müasir dövrdə elmin araşdırıldığı sahədir. Məlumat üçün bildirim ki, dünyanın bir çox universitetlərində ilahiyyat fakültələri mövcuddur.

✍ Həşim Məmmədov

“Müstəqillik illərində Azərbaycan da din təhsili”

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda 15 oktyabr 2019-cu il tarixdə 18 Oktyabr - Dövlət Müstəqilliyi Günü-nə həsr olunmuş “Müstəqillik illərində Azərbaycan da din təhsili” mövzusunda konfrans təşkil olunub.

Tədbirdə çıxış edən Aİİ rektoru Ceyhun Məmmədov ölkəmizdə din təhsilinin tarixindən bəhs edib. Bildirib ki, bir çox müsəlman ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da din təhsili və dini tədris müəssisələrinin yaranması İslamın bu bölgədə yayıldığı ilkin dövrlərə təsadüf edir. Ölkəmiz müstəqilliyini qazandıqdan - 70 il dini duyğuların istismar edilməsindən sonra, milli və dini dəyərlərin yenidən öz əvvəlki mövqeyini bərpa etməsi uğrunda bir çox addım atılıb.

C.Məmmədov müstəqil Azərbaycanda dövlətdin münasibətlərindən danışaraq, ümummilli lider Heydər Əliyevin sözügedən sahəyə göstərdiyi diqqət və qayğıdan bəhs edib. Rektor vurğulayıb ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı olan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev bu missiyanı böyük uzaqgörənliklə və uğurla davam etdirir.

Aİİ rəhbəri daha sonra qeyd edib ki, din təhsili hər bir ölkə üçün vacib məsələlərdən biridir. Ailədə başlayan, məktəb və ali təhsil müəssisəsində, həmçinin yaşadığı mühitdə formalaşan hər

bir gəncin dini-mənəvi dünyagörüşünə sahib olması vacibdir. Bütün dinlərdə təhsilə, biliyə və elmə yiyələnməyin əhəmiyyəti olduqca yüksək qiymətləndirilir.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi Dinişünaslıq ekspertizası şöbəsinin müdiri Nahid Məmmədov ölkəmizdə dövlət-din münasibətlərinə göstərilən diqqət və qayğıdan, təmsil etdiyi qurumun dini maarifləndirmə sahəsində gördüyü işlərdən bəhs edib. Bildirib ki, ölkə Prezidentinin 10 oktyabr 2017-ci il tarixli Fərmanı ilə Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun və 9 fevral 2018-ci il tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi tabeliyində yaradılması da dövlət-din münasibətlərinin tənzimlənməsi sahəsində atdığı uzaqgörən addımlardandır.

AMEA Fəlsəfə İnstitutu Davamlı İnkişafın fəlsəfəsi şöbəsinin müdiri, professor Sakit Hüseynov müstəqillik dövründə Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin hüquqi tənzimlənməsindən bəhs edib. Professor dini tolerantlıq mədəniyyətinin yüksəldilməsində və dövlət-din münasibət-

lərinin tənzimlənməsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin rolundan, onun layiqli davamçısı Prezident cənab İlham Əliyevin bu sahədə fəaliyyətindən danışıb. Sakit Hüseynov qeyd edib ki, hazırda gənclərin mənəvi təlim və tərbiyəsində dini təhsilin həyata keçirilməsi həlledici əhəmiyyətə malikdir. Dini təhsil bir insanın müəyyən dəyərlər sistemini, davranış fəaliyyətinin normalarını, ailədə, gündəlik həyatda, cəmiyyətdəki insanlar arasındakı əlaqəsini müəyyənləşdirir.

“Müstəqillik illərində Azərbaycanda din təhsili” mövzusunda həsr olunan konfransda i.f.d. dozent Elnurə Əzizova, Aliyə Mürsəlova, Robert Mobil və Nərgizxatun Həsənova. “Həyat bilgisi” dərslərində Məhəmməd Peyğəmbər”, “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə dini təhsil”, “История и современное состояние перевода Библии и литургических текстов на удинский язык”; “Qazax Müəllimləri Seminariyası və Bakı Dövlət Universitetinin təmsalində Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə təhsil sahəsindəki fəaliyyətlər” mövzularında çıxış ediblər.

Kimdir peşəkar müəllim?..

“Müəllimlik” qocaman, ali, müqəddəs və ən mürəkkəb peşələrdən biridir. Bu peşə tədris edilən fənn planı, standartlar haqqında geniş bilik, entuziazm, qayğıkeş münasibət və öyrətmə sevgisi; intizam və sinfin idarə olunması üsulları haqqında bilikləri və gənclərin həyatında dəyişiklik etmək istəyini tələb edir. Bütün bu keyfiyyətləri özündə cəmləşdirən “peşəkar” müəllim tapmaq heç də asan məsələ deyildir.

Onlar öz fəaliyyətini müxtəlif bənzətmələrlə ifadə edirlər. Bəziləri daim “səhnə”də olduqları üçün özlərini aktyorlara; bəziləri ünsiyyətə istiqamətləndirdikləri üçün, daim tempi və tonu nizamladıqlarına görə orkestr dirijorlarına; bəziləri isə özlərini bağban bənzədirlər, belə ifadə etsək, toxum əkirik və sonra onların böyüməsini seyr edirik. Bu və digər bənzətmələr peşələri ilə bağlı olan fikir müxtəlifliyini və çeşidliliyini göstərir.

Müasir pedaqogikada hər bir müəllimin peşə fəaliyyətində onun peşəkarlığı, şəxsi keyfiyyətləri və bacarıqları əsas götürülür. Bu meyarların bütövlüüyü və onların ətraflı təhlil edilməsi müəllimin peşəkarlığı haqqında dəqiq fikrin formalaşmasına imkan yaradır.

Müəllimin peşəkar və şəxsi keyfiyyətlərinin xüsusiyyətlərini təhlil etdikdə, hər bir vətəndaşın müəllim peşəsinə yiyələnmə bilməyəcəyi qənaətinə gəlirik. Bu peşənin “layiqincə” təmsil edilməsi üçün yalnız bu sahə üzrə biliklərə deyil, müəyyən fərdi xüsusiyyətlərə və qabiliyyətə sahib olmağın lazımlılığını görürük.

Hələ bir əsr bundan öncə “uğurlu” pedaqoji fəaliyyətlə məşğul olan müəllimin fərdi keyfiyyətləri kimi müşahidə aparmaq bacarığı, məqsədyönlülük, işgüzarlıq, zəhmətsevərlik, dözümlülük, təvazökarlıq, nətiqlik bacarığı, artistlik və digər keyfiyyətlər əsas götürülürdü.

Fərdi keyfiyyətlərlə yanaşı, müəllim müəyyən peşəkar keyfiyyətlərə də sahib olmalıdır. Müəllimin peşəkarlıq keyfiyyətləri anlayışına peşə hazırlığı dövründə əldə edilmiş xüsusi bilik, bacarıq, qabiliyyət, davranış formaları, düşünmə tərzini və işin aparılma üsulları kimi komponentlər daxil edilir. Peşəkar müəllim yüksək erudisiyaya, tədris sahəsinə dair dərin biliklərə,

Zərifə Əliyeva, Tədris şöbəsinin müdiri

müəyyən iş təcrübəsinə, yüksək mədəniyyətə, geniş dünyagörüşünə, pedaqoji ustalığa, taktika və bacarığa sahib olmalı, eyni zamanda, öz işinə sədaqətli, elmə meyilli, psixoloji hazır olmalıdır. Sadalananları kompleks şəkildə özündə cəmləşdirən və ixtisaslaşmış ali məktəbdə təhsil almış şəxs peşəkar pedaqoji fəaliyyəti həyata keçirə bilər. Yüksək keyfiyyətlər müəllim peşəkarlığının bünövrəsini qoyur. Pedaqoji fəaliyyət isə prosesin elmi və praktik tərəfini əhatə edir.

Müasir təhsil prosesinin strukturunda baş verən dəyişikliklərə rəğmən, bugünün müəllimi ustalılıqla bütün tədris metod və üsullarını uyğunlaşdırmağı bacarmalı və öz peşəkar fəaliyyətində səriştəli olmalıdır.

Dünya təhsil ictimaiyyətinin tələbinə görə, müasir müəllim yaranma biləcək problemləri görə, həll yollarını tapmaqla, pedaqoji və tənqidi təkəkkürə malik yaradıcı şəxsdir; qabaqcıl dünya təcrübəsinə və müasir texnologiyalara əsaslanan çoxvariantlı tədris proqramlarının müəllimidir.

Peşəkar müəllimin bəzi keyfiyyətləri kimi, aşağıdakıları nümunə gətirmək olar:

1. Peşəkar müəllimlərin bütün tələbələr üçün yüksək gözləntiləri vardır.

Onlar inanırlar ki, sinifdə bütün tələbələr uğur qazanacaq və məqsədə nail olacaqlar. Onlar zəif tələbələrə görə əsla ruhdan düşmürlər.

2. Peşəkar müəllimlərin aydın və əsaslandırılmış məqsədləri vardır.

Onların dərslərdə nə öyrədəcəkləri, verilən tapşırıqların və qiymətləndirmə siyasətinin necə olacağı barədə tələbələrə dəqiq məlumat verən dərslər planları vardır.

3. Peşəkar müəllimlər hazırlıqlı və nizamlıdır.

Onlar hər zaman tədris etdiyi dərslərə öncədən gəlir və hazırlıqlı

olur. Dərs materiallarını aydın və sistemli şəkildə tələbələrə çatdırır, yarımların minimuma endirilməsi üçün auditoriyanı təşkil edirlər.

4. Peşəkar müəllimlər tələbələri dərslə maksimum cəlb edir və onlara tapşırıqlara müxtəlif üsullarla yanaşmağı öyrədirlər.

Onlar faktlardan son nöqtə deyil, başlanğıc kimi istifadə edirlər; “Niyə?” sualını verir və tələbələri daha sonra nə olacağını təxmin etməyə təşviq edirlər. Tələbələr dərslərdən (mövzudan, tapşırıqdan və s.) uzaqlaşmadığına əmin olmaq üçün tez-tez suallar verirlər. Bütün siniflə məşğul olmağa çalışırlar və sadəcə, bir neçə tələbənin sinifdə dominant olmasına imkan vermirlər. Tələbələri müxtəlif, “sevimli” yanaşmalarla motivasiya edirlər.

5. Peşəkar müəllimlər tələbələri ilə möhkəm, sarsılmaz əlaqələr qurur və onların qayğısına qalırlar.

Mehriban, səmimi, entuziast və qayğıkeş olurlar. Adətən, dərslərdən sonra da qalır, ehtiyacı olan tələbələr və valideynlər üçün “alqatan” olurlar. Onlar müəssisənin müxtəlif təşkilat və komitələrinin üzvü olur, təhsil müəssisəsinin sosial, ictimai və siyasi fəaliyyətinə töhfələr verirlər.

6. Peşəkar müəllimlər öz sahələrinin mütəxəssisidirlər.

Tədris etdikləri fənlərin ekspertizasını aparır, davamlı sahələrinə dair yeni bilik və məlumatları əldə edir, öz üzərlərində daim işləyirlər. Materialı (yeni mövzu, tapşırıqlar və s.) maraqlı şəkildə təqdim edir, tələbələrə daha çox müstəqil şəkildə işləməyi təşviq edirlər.

Müəllimə aid deyilən çox atalar sözü, kəlam, aforizmlər vardır, amma mən Enn Mozesin rəssamlar haqqında dediyi “Primitiv rəssam əsərləri yaxşı satıla bilər, lakin həvəskardır”, - sitatını qeyd etmək istəyirəm. Fikrimcə, həvəskar rəssam, musiqiçi, yazıçı, bəstəkar və s. olmaq mümkündür. Ulu Öndərimizin müəllim haqqında dediyi “Müəllim yeganə şəxsiyyətdir ki, cəmiyyət özünün gələcəyini - uşaqların tərbiyəsini yalnız ona etibar edir”. Bu gözəl tərifdən belə qənaətə gəlirik ki, millətin, dövlətin, xalqın gələcəyi bu peşə sahiblərindən bilavasitə asılı olduğuna üçün müəllimin həvəskarı olmaz!

TGT sədrliyinə seçki prosesi davam edir

Tələbə Gənclər Təşkilatı (TGT) sədrliyinə seçki prosesi davam edir.

Öz bacarığına, təcrübəsinə güvənən, ali təhsil müəssisəsində təhsil alan yoldaşlarına, eləcə də bütün gənclərə böyük töhfələr verməyi arzulayan tələbələr seçkilərdə fəal iştirak edirlər.

Qeyd edək ki, könüllülük prinsipləri əsasında formalaşdırılan təşkilat gənclərin təhsil müəssisəsinin ictimai həyatında fəallığını artırmaq, hüquqlarını müdafiə etmək, onların maraqlarını, asudə vaxtının səmərəli təşkilini, intellektual inkişafını təmin etmək, habelə qruplar və fakültələr arasında sıx əlaqələr yaratmaq məqsədilə təsis edilir. Təşkilatın əsas məqsədi dövlət gənclər siyasətinin həyata keçirilməsi istiqamətində tələbələrin və ayrı-ayrılıqda hər bir tələbənin maraqlarını təmsil və müdafiə etmək, respublikanın ictimai, mədəni, sosial, iqtisadi həyatında onların fəal iştirakını təmin etməkdir.

Məlumat üçün bildirik ki, ali təhsil müəssisəsi bir neçə gün öncə gənclərimizin ölkəmizdə həyata keçirilən kö-

nüllülük fəaliyyətində aktiv olması, Vətənimizin inkişafı üçün səylə çalışması, yerli və beynəlxalq tədbirlərdə Azərbaycanı layiqincə təmsil etməsi üçün “Bir” Tələbə-Könüllü layihəsinə qoşulub. Bu layihə gənclərin fərdi inkişafına, müxtəlif sahələrdə təcrübə qazanmasına, bilik və bacarıqlarını artırmasına, aktiv tələbə həyatı yaşamalarına şərait yaradır.

“Dilimiz - milli-mənəvi sərvətimizdir” mövzusunda konfransın materialları nəşr olunub

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda (Aİİ) 21 Fevral - Beynəlxalq Ana dili Günü münasibətilə keçirilən “Dilimiz - milli-mənəvi sərvətimizdir” mövzusunda konfransın materialları kitab şəklində oxucuların istifadəsinə verilib.

Konfransa təqdim edilən məqalələr mövzunun aktuallığı, elmi əhəmiyyəti, əldə olunmuş yeniliklərə və nəticələrə əsasən Təşkilat Komitəsi tərəfindən seçilərək kitabə daxil edilib. Kitabda 26 məqalə yer alıb.

Topluda “Milli varlığımızın tək amili dilimizi qoruyacaq”; “Heydər Əliyevin dil siyasətində miqrasiya prosesləri və çoxkonfessiyalı mədəniyyət”; “Heydər Əliyevin ideya-nəzəri irsində dil və mədəniyyət”; “Cahangir Qəhrəmanovun tədqiqatlarına “Nəsiminin dili”; “Məhəməd Füzulinin dilində leksik arxaizmlər”; “Ana dili və

onun keçdiyi inkişaf dövrü”; “Şəki dialektində işlənən rus-mənşəli alınma sözlər”; “Azərbaycan Dilçiliyinin Bəkir Çobanzadə mərhələsi” və digər məqalələr dərc olunub.

Kitaba “Ön söz” yazan Aİİ rektoru i.f.d. Ceyhun Məmmədov bildirib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin dil siyasətini böyük uzaqgörənliklə davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı fərman və sərəncamlar Ana dilimizin inkişafına, təbliğinə, tətbiqinə, beynəlxalq aləmdə nüfuzunun yüksəlməsinə göstərilən diqqətin bariz nümunəsidir.

Aİİ rəhbəri, həmçinin vurğulayıb ki, ali təhsil müəssisəsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin bu sahədə müvafiq fərman və sərəncamlarını rəhbər tutaraq, tələbələrə elmə, təhsilə marağın artırılması, onların intellektual səviyyələrinin yüksəldilməsi

məqsədilə ardıcıl maarifləndirici seminarlar, konfranslar, “dəyirmi masalar”, Azərbaycanın klassik və müasir ədəbiyyatının görkəmli ədiblərinin, həmçinin tanınmış xarici ölkə müəlliflərinin dilimizə tərcümə olunmuş əsərlərinin oxunub-təhlil edildiyi “Oxu günləri” keçirir.

Dinşünaslıq kafedrasının müdiri beynəlxalq qurultayda

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu Dinşünaslıq kafedrasının müdiri ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Elnurə Əzizova Türk Dil Qurumu Başqanlığının təşkilatçılığı ilə Ankarada keçirilən Beynəlxalq Kutadqu Bilik Qurultayında iştirak edib.

UNESKO-nun 2019-cu ili Yusif Balasaqunlunun “Kutadqu Bilik” əsərinin yazılışının 950-ci ildönümü elan etməsi ilə bağlı keçirilən Beynəlxalq Kutadqu Bilik Qurultayında dil, ədəbiyyat, tarix, mədəniyyət və digər mövzularda, Türkiyə də daxil olmaqla, 15 ölkədən 133 məruzə dinlənilib.

Qurultayda “Kutadqu Bilik və Siyasətnamədə iş əxlaqı və peşələr” mövzusunda məruzə ilə çıxış edən dosent E.Əzizova Qaraxanlılar Dövlətinin hacibi Yusif Balasaqunlunun və Səlcuqlular Dövlətinin vəziri Nizamülmülkün yazdığı siyasətnamələrin xüsusiyyətlərindən bəhs edib. E.Əzizova hər iki əsər çərçivəsində ilk türk-İslam cəmiyyətlərində iş əxlaqının əsas prinsipləri, cəmiyyətdə peşələrə münasibət, sosial həyatda sənətkarların mövqeyi, fərdi-ictimai rifah və dünya-axirət tarazlığı nöqtəyi-nəzərindən işləməyin əhəmiyyətinə dair yanaşmaları təqdim edib.

Məlumat üçün bildirək ki, E.Əzizova respublikada və xaricdə 20-dən çox elmi konfransda məruzələrlə çıxış edib. 2011 və 2018-ci illərdə İstanbulda İSAM nəşriyyatında “Hz. Peyğəmbər döneminde çalışma hayatı ve meslekler” adlı əsəri nəşr olunub. 2009-cu ildə doktorantura üzrə elmi işi İstanbulda ən yaxşı “Hədis və siyər doktorantura dissertasiyası” mükafatına layiq görülüb. Respublika və xaricdə nəşr olunmuş 6 kitabın həmmüəllifi, 30-dan çox məqalənin müəllifidir.

İlahiyyatçı alim Beynəlxalq Simpoziumda

Dinşünaslıq kafedrasının müəllimi fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Anar Qafarov Türkiyə Respublikasının Ağrı şəhəri İbrahim Çeçen Universitetində keçirilən İslam dünyasının elm və mədəniyyət tarixçisi professor Fuat Sezginin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş “III Beynəlxalq Əhmədi-Hani Simpoziumu”nda iştirak edib.

Bir çox ölkədən 80 məruzəçinin çıxış etdiyi simpoziumda prof. Fuat Sezginin şəxsiyyəti, elmi fəaliyyəti, əsərləri, dünya elm tarixinə və bəşəriyyətə verdiyi töhfələr haqqında geniş müzakirələr aparılıb. Dosent Anar Qafarov simpoziumda “İslam dünyası elmi baxımdan niyə tənəzzülə uğradı? Fuad Sezgin görüşləri müstəvisində” mövzusunda məruzə ilə çıxış edib.

A.Qafarov F.Sezginin bu məsələ ilə bağlı qeyd etdiyi mühüm məqamlardan söhbət açaraq, İslam dünyasının elmi baxımdan zəifləməsinin və durğunluq dövrü yaşamasının tarixi, siyasi və elmi səbəblərini açıqlayıb. “Beytülhikmə” Tərcümə Mərkəzinin fəaliyyətindən danışan A.Qafarov müsəlman elm adamlarının dünya elminə verdikləri töhfələrdən bəhs edib.

Məlumat üçün bildirək ki, Aİİ-nin müəllimi, dosent A.Qafarov müxtəlif beynəlxalq konfranslarda elmi müəhazirələrlə çıxış edib. Tərcümə, naşir, elmi redaktor, tək və həmmüəllifi olduğu 13 kitabı, 4 monoqrafiyası var. Ölkəmizdə və xaricdə nüfuzlu jurnallarda 20-dən çox məqaləsi nəşr edilib.

“XIX əsr Azərbaycanın Şimal-Qərbində (Qanıx-Heftəran vadisi) dini həyat, elm və mədrəsələr”

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu İslamşünaslıq kafedrasının müdiri fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Əhməd Niyazovun “XIX əsr Azərbaycanın Şimal-Qərbində

(Qanıx-Heftəran vadisi) dini həyat, elm və mədrəsələr” başlıqlı kitabı çapdan çıxıb.

Kitab “Giriş”, “İrfan ənənəsi və mədəniyyət abidələri”, “Elm və mədrəsələr”, “Təsəvvüf həyatı və onun ictimai təsirləri baxımından tolerant töhfələri” fəsilələrindən ibarətdir. “Giriş”də, ümumi olaraq, Azərbaycan tarixində təsəvvüf və sufizmin yeri və əhəmiyyətindən; I, II və III fəsillərdə təsəvvüfün mövzuları, eləcə də sufi şeyxlərin həyat və fəaliyyətindən; sufizmin tolerant dəyərləri, ictimai-sosial cəhətləri; dövrün elmi xüsusiyyətləri və mədrəsə fəaliyyəti; xəttatlıq və həkkəlik sənəti; zikr və mövlud adətləri; vəqf mədəniyyəti və aşiq sənəti ilə bağlı şeirlərə geniş yer verilib.

Nəşrdə, həmçinin XIX əsrdə Azərbaycanın, xüsusilə, Şimal-

Qərb bölgəsinə yayılmış İsmayıl Siracəddin Şirvani hərəkatı və onun ictimai həyata təsirlərindən bəhs edilir. Yüzlük bir müddət ərzində həyatda istər əxlaq kodekslərinin təzahürü, istərsə də milli-mənəvi irsin qorunmasında düşüncə məktəbinə çevrilən bu hərəkat Qafqazda mental dəyərlərin mühafizəsində bir fanus kimi çıxış edib, demografik ahəngin bilavasitə keşikçisi olub. XIX əsr kimi mürəkkəb bir dövrdə Çar Rusiyasının şia-sünni konfliktini siyasətinə qarşı həm də vəhdət konsepsiyası ilə çıxış edərək, yayıldığı hər yerdə tolerant mühiti bərqərar edə bilib.

Elmi tədqiqat əsəri dinşünaslar, ilahiyyatçılar, şərqşünaslar, tarixçilər, dinlə əlaqəli sahələrdə tədqiqat aparan mü-təxəssislər, həmçinin ali məktəb müəllimləri və tələbələri üçün nəzərdə tutulub.

Tələbələrin asudə vaxtı səmərəli təşkil edilir

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda (Aİİ) tələbələrin özünüifadə bacarığının, polemika qabiliyyətinin və tənqidi təfəkkürünün formalaşmasına xüsusi önəm verilir. Bu istiqamətdə davamlı olaraq müxtəlif tədbirlər təşkil edilir.

Ali təhsil müəssisəsində sosialyönümlü, maarifləndirici və tərbiyəvi tədbirlərlə yanaşı, əyləncəli proqramlar da keçirilir. Bu məqsədlə, oktyabrın 5-də Aİİ-də tələbələr üçün Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişli ilə lentə alınmış “Azərbaycanfilm” Kinostudiyasının istehsalı olan “Niyət” filmi nümayiş olunub. Özünəməxsus süjet xətti və bu gün üçün aktual olan mövzusu ilə diqqətçəkən filmə hadisələr iki müxtəlif həyat tərzini keçirən gəncin ətrafında cərəyan edir. Həyat bu iki gəncin yollarını toqquşdurur və onları bir yolda addımlamağa məcbur edir.

Qeyd edək ki, Aİİ-də təşkil edilən tədbirlərin məqsədi tələbələrin dünyagörüşünün formalaşdırılmasına, intellektual səviyyəsinin yüksəldilməsinə, mənəvi dünyalarının zənginləşdirilməsinə, vətənpərvərlik hisslərinin gücləndirilməsinə, mütaliə, sosial məsuliyyət vərdişlərinin aşılanmasına və inkişaf etdirilməsinə töhfə verməkdir.

İstanbulda Əhməd bəy Ağaoğluna həsr olunmuş Simpozium

21 oktyabr 2019-cu il tarixdə böyük mütəfəkkir Əhməd bəy Ağaoğlunun 150 illik yubileyi ilə əlaqədar olaraq, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ), İstanbul Universiteti Türkiyə Araşdırmaları İnstitutu, Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TİKA), Türk Ocaqları İstanbul Şöbəsinin birgə təşkilatçılığı ilə Türkiyə Respublikasının İstanbul şəhərində "Türk dünyasının görkəmli ictimai-siyasi xadimi - Əhməd bəy Ağaoğlu" mövzusunda ikigünlük Simpoziumu keçirilib.

Tədbirdə Azərbaycan Respublikası və Türkiyə Respublikasının Dövlət himnləri səsləndirilib.

İstanbul Universitetinin prorektoru, professor İlyas Topsakal tədbir iştirakçılarını salamlayaraq, yüksək səviyyəli qarşılıqlı tədbirlərin həyata keçirilməsinin ölkələrimiz arasındakı əlaqələrin daha da möhkəmlənməsində mühüm rol oynadığını vurğulayıb. Qeyd edib ki, iki qardaş ölkənin ortaq dəyərlərindən biri olan Əhməd bəy Ağaoğlunun 150 illik yubileyinə həsr olunmuş konfransın keçirilməsi təqdirəlayiq haldır.

Aİİ rektoru ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Məmmədov qonaqları və konfrans iştirakçılarını salamlayaraq bildirib ki, bu il Azərbaycan ictimai fikir tarixinin böyük nümayəndələrindən biri, görkəmli publisist və tənqidçi, tanınmış hüquqşünas və şərqşünas alim Əhməd bəy Ağaoğlunun anadan olmasının 150 illiyi tamam olur: "Bununla əlaqədar, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev 10 aprel 2019-cu il tarixdə "Əhməd bəy Ağaoğlunun 150 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında" 1109 nömrəli Sərəncam imzalamış və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyi 3 iyul 2019-cu il

dirilməsinə, tanınmış Azərbaycan mütəfəkkirlərinin həyat və yaradıcılığının öyrənilməsinə xüsusi önəm verir. Bu tədbir də bu istiqamətdə keçirilir.

İstanbul Universiteti Türkiyə Araşdırmaları

tarixdə qeyd olunan Sərəncamın icrası ilə əlaqədar Tədbirlər Planını təsdiq etmişdir".

Aİİ rektoru bildirib ki, Respublika Prezidenti cənab İlham Əliyevin Azərbaycan ictimai fikir tarixində dərin iz qoymuş mütəfəkkir Əhməd bəy Ağaoğlunun 150 illik yubileyinin qeyd olunmasını təmin etmək məqsədi ilə imzaladığı Sərəncam dövlətimiz tərəfindən Türk dünyasının görkəmli ictimai-siyasi xadiminə verilən dəyərin, hörmət və ehtiramın ən yüksək göstəricisidir.

C.Məmmədov daha sonra qeyd edib ki, İnstitut yarandığı gündən öz fəaliyyətində milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliğinə, tələbələrə vətənpərvərlik ruhunun, Vətənə sevginin və ona bağlılığın güclən-

xalqının və böyük Türk dünyasının mənafeyi uğrunda hər zaman mübarizə aparıb. Böyük sənətkarın yaradıcılığı və fəaliyyəti çoxtərəfli, çoxjanrlı, sistemli şəkildə davam edərək, son nəfəsinədək xalqına, millətinə, mədəniyyətinə bağlı olduğunu göstərib.

Millət vəkili Fazil Mustafa çıxışında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 10 aprel 2019-cu il tarixdə "Əhməd bəy Ağaoğlunun 150 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında" imzaladığı Sərəncamı böyük ədibə ehtiramın təcəssümü kimi dəyərləndirib. Azərbaycan tarixində Əhməd bəy Ağaoğlunun ensiklopedik bilgiyə malik olduğunu, ermənilərin azərbaycanlılara qarşı müharibəsinin qarşısını öz elmi ilə almış olduğunu vurğulayıb.

Simpoziumun birinci günü panellərlə davam edib

Panellərə professorlar Cezmi Erarslan, Temuçin Faik Ertan, dosent Fatih Sancaktar moderatorluq edib.

Professorlar Abdullah Gündoğdu, Solmaz Rüstəmov-Tohidi, Nəsim Nəsimli, Temuçin Faik Ertan, Bədirxan Əhmədov,

həyatında, "Difai" təşkilatının yaradılmasında rolundan danışılar. Böyük mütəfəkkirin ədəbi və ictimai fəaliyyəti, həmçinin İslam və milliyətçiliklə bağlı düşüncələrini bölüşən məruzəçilərin onun milli mübarizəsindən və yaradıcılığında multikultural dəyərlərin tərənnümündən də bəhs ediblər.

Simpoziumun ikinci günü panellərlə davam edib

Panellər professorlar Cezmi Bayram, Mübariz Süleymanlı və Nəsim Nəsimlinin moderatorluğu ilə keçirilib.

Panellərdə millət vəkili, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Fazil Mustafa; professorlar Mübariz Süleymanlı, Vaqif Sultanlı; dosentlər Firdovsiyyə Əhmədova, Fərhad Cəbbarov, Lalə Hacıyeva, Mehmet Kaan Çelen, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Akif Vəliyev və Haluk Kayıcı məruzə ediblər.

Məruzəçilər XIX əsrdən başlayan milli özünüdərk, özünəqayıdış prosesi, milli mədəniyyətin qorunması və inkişafı yolunda mübarizənin XX əsrin əvvəllərində yüksək inkişaf mərhələsinə çatdığını, bu dövrün parlaq, görkəmli mütəfəkkir şəxsiy-

Abdullah Gündoğdu; dosentlər M.Ufuk Özcan, Əli Əsgər; dr. Cafer Güler, Şaban Bıyıklı və Nuri Civelek kimi alimlər məruzə ediblər. Onlar Azərbaycan ictimai fikir tarixində dərin iz buraxmış mütəfəkkir Əhməd bəy Ağaoğlunun həyat və yaradıcılığı, onun Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentindəki fəaliyyəti, Türkiyə Cümhuriyyətinin ictimai-siyasi

yətlərindən olan Əhməd bəy Ağaoğlunun milli şüurun oyanması, formalaşması və inkişafı üçün xalqın, Vətənin istiqlalı yolunda əhəmiyyətli ideyalar irəli sürdüyünü, Azərbaycanın mənəvi fikir xəzinəsini zənginləşdirdiyini, ictimai-siyasi, ədəbi-bədii və tarixi-fəlsəfi təfəkkürümüzə silinməz izlər qoyduğunu bildiriblər.

İstanbulda Əhməd bəy Ağaoğluna həsr olunmuş Simpozium

Elmi konfrans öz işini başa vurub

22 oktyabr 2019-cu ildə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ), Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TİKA), Türk Ocaqları İstanbul şöbəsi, İstanbul Universiteti Türkiyə Araşdırmaları İnstitutunun birgə təşkilatçılığı ilə Türkiyə Respublikasının İstanbul şəhərində "Türk dünyasının görkəmli ictimai-siyasi xadimi - Əhməd bəy Ağaoğlu" mövzusunda təşkil olunan iki-günlük elmi konfrans öz işini uğurla yekunlaşdırıb.

Bağlanış mərasimində Türk Ocaqları İstanbul şöbəsinin müdiri Cezmi Bayram Əhməd bəy Ağaoğlunun 150 illik yubileyi münasibətilə keçirilən Simpoziumun işini yüksək qiymətləndirib. Vurgulayıb ki, belə tədbirlərin keçirilməsi qarşılıqlı-faydalı əməkdaşlığa, mövcud təcrübələrin bölüşülməsinə və paylaşılmasına böyük töhfə verir. Əhməd bəy Ağaoğlunun təkcə Azərbaycan üçün deyil, eləcə də Türkiyə üçün önəmli şəxsiyyətlərdən biri olduğunu, böyük mütəfəkkirin türk ocaqlarının yaradılmasında yaxından iştirak etdiyini qeyd edib. Bildirib ki, təşkilatın quruculuq fəaliyyəti də onun evində aparılıb.

Simpoziumda Aİİ rektoru ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Ceyhun Məmmədov yekun nitqi ilə çıxış edərək, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda keçirilən konfransın davamı olaraq İstanbulda təşkil olunan "Türk dünyasının görkəmli ictimai-siyasi xadimi - Əhməd bəy Ağaoğlu" mövzu-

sunda elmi konfransın əhəmiyyətini vurğulayıb. Qeyd edib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Əhməd bəy Ağaoğlunun anadan olmasının 150 illiyi ilə bağlı imzaladığı Sərəncam böyük mütəfəkkirə dövlət səviyyəsində verilən dəyər, hörmət və ehtiramın ən yüksək ifadəsidir.

Aİİ rəhbəri bu Sərəncama uyğun olaraq, İstanbul Universitetində də keçirilən elmi konfransda görkəmli şəxsiyyətin həyat və yaradıcılığı, onun Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentindəki fəaliyyəti, Türkiyə Cümhuriyyətinin ictimai-siyasi həyatında, həmçinin "Difai" təşkilatının yaradılmasında rolu, ədəbi və ictimai aktivliyi, İslam və milliyətçiliklə bağlı düşüncələri, milli mübarizəsi və yaradıcılığında multikultural dəyərlərin tərənümünü kimi mövzuları əhatə edən məruzə-

Balcı Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu, Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyi (TİKA), Türk Ocaqları İstanbul şöbəsi, İstanbul Universiteti Türkiyə Araşdırmaları İnstitutunun birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən konfransda dinlənən məqalələrin hər birini yüksək qiymətləndirib.

Millət vəkili Fazil Mustafa Əhməd bəy Ağaoğlunun əsərlərində milli qurtuluşa gedən yolun cəmiyyətin mədəni və təhsil səviyyəsi ilə ölçüldüyünü vurğulayıb. O, qeyd edib ki, Əhməd bəy Ağaoğlu milli oyanış hərəkatının daim ön sıralarında dayanan vətənpərvər şəxsiyyət, eyni zamanda, müsəlman Şərqişində müasirləşmə siyasətinin ardıcıl tərəfdarı kimi tanınıb. F.Mustafa Simpoziumda böyük mütəfəkkirin həyat və yaradıcılığında bilmədiyimiz bir çox məsələlərlə tanış olduqlarını nəzərə çatdırıb.

lər dinlənilib.

İstanbul Universiteti Türkiyə Araşdırmaları İnstitutunun müdiri Mustafa

Türkiyənin Ankara Universitetinin professoru Mübariz Süleymanlı və Trakya Universitetini do-

senti Mehmet Kaan Çelen böyük mütəfəkkir Əhməd bəy Ağaoğluna həsr olunan konfransın təşkilatçılarna minnətdarlığını bildirib. Qeyd edib ki, dahi mütəfəkkirin 150 illik yubileyinə həsr olunan bu konfrans onun həyat və yaradıcılığının daha dərinə araşdırılmasına səbəb olub.

Qeyd edək ki, konfransda məruzə edən 20-dən çox alimin "Türk dünyasının görkəmli ictimai-siyasi xadimi - Əhməd bəy Ağaoğlu" mövzusunda toplanmış məqalələri kitab şəklində çap olunacaq.

Əhməd bəy Ağaoğlunun məzarı ziyarət edilib

İstanbulda "Türk dünyasının görkəmli ictimai-siyasi xadimi - Əhməd bəy Ağaoğlu" mövzusunda keçirilən Simpoziumun iştirakçıları Azərbaycan ictimai fikir tarixinin böyük nümayəndələrindən biri, görkəmli publisist və tənqidçi, tanınmış hüquqşünas və şərqşünas alim Əhməd bəy Ağaoğlunun məzarını ziyarət ediblər.

Simpozium iştirakçıları üçün ziyafət təşkil olunub

Simpozium iştirakçıları üçün ziyafət təşkil edilib. İstanbul Universitetinin rektoru, professor Mahmut Ak çıxış edərək, Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı tarixi dostluq və qardaşlıq münasibətlərindən danışdı. Nətiq bu əlaqələrin dərin köklərə söykəndiyini, eyni millətə, eyni dilə və dinə sahib olan iki qardaş xalq arasındakı isti münasibətlərin əsrlərboyu mövcud olduğunu və hazırda daha da zənginləşdiyini, yeni səviyyəyə yüksəldiyini vurğulayıb.

Aİİ rektoru ilahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru Cey-

hun Məmmədov səmimi qarşılana, qardaşlıq münasibətlərinə görə minnətdarlığını bildirib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin "Bir millət, iki dövlət" kəlamını xatırladan rektor Azərbaycan və Türkiyə arasında münasibətlərin ən yüksək səviyyədə olduğunu vurğulayıb.

C. Məmmədov elm, təhsil, mədəniyyət və digər sahələrdə ikitərəfli əlaqələrin inkişafında görkəmli ictimai-siyasi xadimlərin və ziyalıların rolundan danışdı, əcdadlarımızın sağlam özlülə malik qardaşlıq körpüsünün temelini atdığını, bu bağların daha da möhkəmlənməsi uğrunda gələcək nəsillərin görməli olduğu işlərin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Millət vəkili Fazil Mustafa, professor Solmaz Rüstəmovə-Tohidi, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Akif Vəliyev İstanbul Universitetinin rektoru professor Mahmut Aka və "Türk dünyasının görkəmli ictimai-siyasi xadimi - Əhməd bəy Ağaoğlu" mövzusunda tədbirin təşkilatçılarna minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Özbəkistan Beynəlxalq İslam Akademiyası ilə Əməkdaşlıq Protokolu imzalanıb

15 oktyabr 2019-cu il tarixdə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ) ilə Özbəkistan Beynəlxalq İslam Akademiyası arasında birgə elmi-pedaqoji və tədqiqat işlərinin aparılması sahəsində Əməkdaşlıq Protokolu imzalanıb.

Aİİ rektoru Ceyhun Məmmədov qonağı salamlayaraq, onu İnstitutda görməkdən məmnun olduğunu bildirib. Ali təhsil müəssisəsinin fəaliyyəti haqqında məlumat verən C.Məmmədov Aİİ-nin məqsəd və vəzifələri, hədəfləri haqqında ətraflı bəhs edib. Rektor ali təhsil müəssisəsində tədrisin müasir tələblər səviyyəsində qurulması üçün dünyanın digər qabaqcıl universitetləri ilə yanaşı, Özbəkistanın da ali məktəblərinin təcrübəsindən yararlanmağın əhəmiyyətinə diqqət çəkib. Həmçinin ölkələr arasındakı münasibətlərin təhsil sahəsindəki əlaqələrin inkişafına təkan verdiyini vurğula-

yıb. C.Məmmədov hazırda ölkəmizdə keçirilən Türk Şurasının VII Zirvə Görüşünə diqqət çəkib. Təşkilatın fəaliyyətinin əsas məqsədinin türkdilli ölkələr arasında hərtərəfli əməkdaşlığa yardım etmək olduğunu qeyd edən Aİİ rektoru vurğulayıb ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev müsəlman ölkələri ilə münasibətlərə böyük önəm verir.

Özbəkistan Nazirlər Kabi-

neti yanında Dini Məsələlər üzrə Komitə sədrinin birinci müavini Müzəffər Kamilov təmsil etdiyi qurum və Özbəkistan Beynəlxalq İslam Akademiyası haqqında məlumat verib. O, ali təhsil müəssisələri arasında birgə elmi-pedaqoji və tədqiqat işlərinin aparılması sahəsində Əməkdaşlıq Protokolunun imzalanmasını əlamətdar hadisə kimi dəyərləndirib, sənədin hər iki tərəf üçün faydalı və maraqlı ola-

cağını diqqətə çatdırıb. İnstitutun tədris və təhsil istiqamətində apardığı işləri yüksək qiymətləndirən M.Kamilov gələcəkdə təhsil sahəsində Aİİ ilə əməkdaşlığı daha da inkişaf etdirəcəklərini bildirib.

Daha sonra ali təhsil müəssisələri arasında əməkdaşlıq prinsiplərinə uyğun olaraq elmi-pedaqoji, tədqiqat işlərinin aparılması sahəsində birgə fəaliyyətə əsaslanan Protokol imzalanıb.

Protokolda hər iki ali təhsil müəssisəsinin fakültə və kafedraları arasında qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığa əsaslanan elmi-tədqiqat işlərinin aparılması; birgə layihələrin reallaşdırılması; professor-müəllim heyəti və doktorantlar üçün qarşılıqlı akademik səfərlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Sənəddə tədris metodu üzrə elmi məlumatların qar-

şılıqlı ötürülməsi, təcrübə və araşdırma, tədris prosesinin təşkili ilə bağlı biliklərin bölüşdürülməsi, universitetlərin alim və mütəxəssislərinin iştirakı ilə konfransların keçirilməsi, tələbə mübadiləsi və digər məsələlər yer alıb.

Sonda qonaq ali təhsil müəssisəsinin auditoriyaları və kitabxanası ilə tanış olub.

Məlumat üçün bildirik ki, Özbəkistan Beynəlxalq İslam Akademiyası Prezident Şavkat Mirziyoyevin 16 aprel 2018-ci il Fərmanı ilə Daşkənd İslam İnstitutunun bazasında yaradılıb. Akademiya dünyanın müxtəlif ölkələrindən, eləcə də MDB ölkələrindən tələbələr qəbul edir. Burada bakalavr, magistratura və doktorantura səviyyələri üzrə təhsil həyata keçirilir. Ali təhsil müəssisəsində bakalavr səviyyəsində islamşünaslıq, Filologiya və dil tədrisi (Klassik Şərq Ədəbiyyatı), Dinşünaslıq, Beynəlxalq əlaqələr, İqtisadiyyat (İslam iqtisadiyyatı və maliyyəsi), Filologiya və dil tədrisi (ərəb dili), Turizm və Psixologiya (dinin sosio-psixologiyası) üzrə ixtisaslar mövcuddur.

İlahiyyat İnstitutunda tələbə vəsiqələri təqdim olunub

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ) tələbələrə vəsiqələrinin təqdim edilməsi ilə bağlı tədbir keçirib.

Rektor Ceyhun Məmmədov İnstitutun birinci kurs tələbələri ilə görüşərək, onlara bir sıra tövsiyələrini verib. Aİİ rektoru gənclərimizi İlahiyyat İnstitutunda yaradılmış şəraitdən maksimum yararlanmağa, dərslərdə fəal olmağa, dinin mahiyyətini və əsaslarını, milli adət-ənənələrimizi, böyük dövlətçilik irsimizi dərinləndirməyə, dil bilgilərinə yiyələnməyə, ictimai həyatda yaxından iştirak etməyə çağırıb. C.Məmmədov müstəqilliyimizin möhkəmləndirilməsi, cəmiyyətin tərəqqisi, ölkəmizin güclənməsi, dəyərlərimizin qorunması üçün tələbələrə davamlı surətdə üzrlərində işləməyi, fərdi

bilik və bacarıqlarını artırmağı tövsiyə edib: "Uğurun yolu dəqiq hədəf və məqsədlərdən keçir. Uğur-

lu gələcək üçün konkret hədəf və məqsədinizin olması labüddür".

Rektor İnstitutun idarəçiliyində aktiv iştiraka çağıraraq, onların rəy və təkliflərinin öyrənilməsi məqsədilə ali təhsil müəs-

sisəsində xüsusi qutunun qoyulduğunu bildirib. Qeyd edib ki, qarşılıqlı etimada əsaslanan şəffaf müəllim-tələbə münasibətlərinin hökm sürməsi, eyni zamanda, təkliflərinizi dəyərləndirməyimiz üçün sizi İnstitutun rəhbər və müəllim heyəti ilə fəal əməkdaşlığa dəvət edirik.

Sonra rektor tələbələrə Aİİ-nin vəsiqələrini təqdim edərək, onlara uğurlar və müvəffəqiyyətlər arzulayıb.

Qeyd edək ki, bu il Azərbaycan İlahiyyat İnstitutuna 76 tələbə qəbul olub. Onlar ali təhsil

müəssisəsində ödənişsiz təhsil alır, bütün fənlər üzrə pulsuz dərslərlər və geyim forması ilə təmin edirlər. Yüksək təhsilin verilməsi üçün zəruri olan bütün tələblər yerinə yetirilir.

"Ülvi gəncliyin sirləri"

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda AMEA-nın müxbir üzvü, fəlsəfə elmləri doktoru Könül Bünyadzadənin "Ülvi gəncliyin sirləri" kitabının təqdimatı keçirilib.

Aİİ-nin elm və innovasiyalar üzrə prorektoru Aqil Şirinov mərasim iştirakçılarını salamlayaraq bildirib ki, İnstitutda müxtəlif mövzularda ardıcıl təşkil olunan "dəyirmi masa"lar, treninglər, seminarlar, görüşlər maarifləndirmə məqsədi daşıyır. A.Şirinov fəlsəfə elmləri doktoru Könül Bünyadzadənin keçən dövr ərzində Aİİ tələbələri qarşısında "Gəncliyin fəlsəfəsi" mövzusunda seminarının və "Eşqin hikməti" adlı kitabının təqdimatının keçirildiyini nəzərə çatdırıb. Qeyd edib ki, belə tədbirlərdə tələbələrin aktiv iştirakı onların bilik səviyyələrinin artırılmasında, nitq mədəniyyətlərinin formalaşmasında, ictimai əhəmiyyətli fikirlərinin zənginləşdirilməsində xüsusi rol oynayır.

Sonra AMEA-nın müxbir üzvü, fəlsəfə elmləri doktoru Könül Bünyadzadə "Ülvi gəncliyin sirləri" kitabının ərsəyə gəlməsi haqqında məlumat verib. Vurğulayıb ki, nəşrdə gənc yaşlarında tarixdə iz qoymuş peyğəmbərlərin, sərkərdələrin, tarixi şəxsiyyətlərin, şairlərin, mifik qəhrəmanların həyat və fəaliyyəti əsasında gəncliyin əhəmiyyətli xüsusiyyətinin fəlsəfi şərhini verilib. Müəyyən qanunauyğunluğu izləmək məqsədilə tədqiqat üç əsas istiqamət - zaman, din və reallıq üzrə aparılıb. Belə ki, gəncliyin dəyişilməz prinsiplərini nəzərə çatdırmaq və təhlil məqsədilə burada qədim və müasir dövr, dini və ictimai sahələr, real şəxsiyyətlər və mifik qəhrəmanlar yer alıb. Kitabda Azərbaycanda, artıq kifayət qədər məlum olan və tədqiq edilən dini və tarixi şəxsiyyətlərlə yanaşı, ilk dəfə Yeremiya Peyğəmbər, Fateh Sultan Məhəməd, uyğur şairi Lütfullah Mütəllib və digər şəxsiyyətlər də araşdırılıb.

K.Bünyadzadə daha sonra bildirib ki, tarixin istənilən kəsiyində dünya mənzərəsinə baxdıqda ön planda həmişə gəncliyi görmək mümkündür. Yeni ideyalar irəli sürən, cəsarətli addımlar atan, savaşlarda göz qırpmadan canını fəda edənlər də məhz gənclərdir.

Tədbir gənclərin maddiyyat və əbədiyyət, qılınc və qələm arasında etdikləri seçim, gənclik və cəmiyyət, gəncliyin fateh ruhu, onun qorxuları, sevgisi, yaradıcılıq axtarışları kimi əlaqəli kontekstlərdə müzakirəsi ilə davam edib.

Novxanıda ənənəvi sahilyanı təmizlik aksiyası

26 oktyabr 2019-cu ildə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ) Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyəti ilə birlikdə ənənəvi sahilyanı təmizlik aksiyası keçirib. Tədbirdə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun rektoru Ceyhun Məmmədov, ali təhsil müəssisəsinin əməkdaşları və tələbələrindən ibarət 50 nəfərlik heyət iştirak edib.

Aİİ rektoru Ceyhun Məmmədov bildirib ki, tədbirin əsas məqsədi dəniz sahillərində təmizliyə riayət olunmasını təbliğ etmək, sahilyanı ərazilərin məişət tullantıları ilə çirklənməsinin qarşısını almaq və

gəncləri dənizətrafı mühitin mühafizəsi uğrunda mübarizəyə cəlb etməkdir.

C.Məmmədov ölkəmizdə son dövrlərdə ətraf mühitin mühafizəsi ilə bağlı böyük işlərin görüldüyünü və layihələrin reallaşdırıldığını qeyd edib. Belə ekoloji aksiyaların ətraf mühitin və biomüxtəlifliyin qorunması baxımından əhəmiyyətli olduğunu nəzərə çatdırıb. Rektor daha sonra deyib: "Hazırda bu aksiyada iştirak edərək ekoloji rifah naminə birgə hərəkət etmək bizim üçün böyük məmnuniyyətdir".

C.Məmmədov ali təhsil müəssisəsinin tələbələrdə Vətənə məhəbbət, onu qorumaq və mühafizə etmək; əlillərə, əhalinin aztəminatlı təbəqəsinə, qocalara, qaçqın və məcburi köçkünlərə mənəvi dəstək olmaq; mədəni-tarixi sərvətləri qorumaq; gəncləri daha ətraflı məlumatlandırmaqla cəmiyyətdə sosial və ekoloji məsuliyyət anlayışını gücləndirmək; multikulturalizm və tolerantlığın təbliği məqsədilə müxtəlif layihələr həyata keçirdiyini vurğulayıb.

Qeyd edək ki, aksiya zamanı Novxanı qəsəbəsinin sahilyanı ərazisinin bir hissəsi təmizlənib. Toplanan məişət və digər növ tullantılar çeşidlənərək, müəyyən olunmuş məntəqəyə daşınıb.

Aİİ-nin kafedra müdiri Beynəlxalq Elmi Konfransda çıxış edib

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ) Dillər və ictimai fənlər kafedrasının müdiri, dosent İlkin Əlimuradov 9-10 oktyabr 2019-cu il tarixdə İraq Respublikasının paytaxtı Bağdad şəhərində "Beyt əl-Hikmə" Elm və Düşüncə Mərkəzi tərəfindən "İmam Əli ibn Əbu Talib (ə.s.) iman, düşüncə və əməldir. Onun həyatından ilham alan islahatçı baxışlar" mövzusunda təşkil edilən Beynəlxalq Elmi Konfransda iştirak edib.

İslam dininin görkəmli şəxsiyyətlərindən olan Həzrət Əli ibn Əbu Talibin (ə.s.) elmi düşüncə tərzini, ictimai-siyasi, iqtisadi fəaliyyətini, təlim-tərbiyə metodunu, "Nəhcül-Bəlağə" əsəri üzərində aparılmış ədəbi, linqvistik, şərqşünaslıq və s. araşdırmaları əhatə edən Beynəlxalq Elmi Konfransda Azərbaycan, Türkiyə, İran, Tunis, Bəhreyn, Küveyt, Almaniya və digər ölkələrin müxtəlif elm-təhsil müəssisələrindən nüfuzlu alim və mütəxəssislər iştirak ediblər.

Konfransda dosent İlkin Əlimuradov "İmadəddin Nəsiminin poeziyasında İmam Əlini (ə.s.) mədh motivləri (ədəbi tədqiqatlar və azərbaycanlı şərqşünasların araşdırmaları əsasında)" mövzusunda məruzə edib. İ.Əlimuradov çıxışında Azərbaycanın qədim tarixindən, mədəniyyətindən, alimlərimizin İslam mədəniyyətinin formalaşmasındakı rolundan bəhs edib. Azərbaycanın ədəbi və tarixi irsinin öyrənilməsində ərəb dilinin əhəmiyyətini qeyd edən İ.Əlimuradov ərəb ölkələri ilə respublikamız arasında mövcud olan tarixi, ədəbi, elmi və mədəni əlaqələrin genişliyi haq-

qında tədbir iştirakçılarına məlumat verib. İ. Əlimuradov məruzəsində dahi Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin həyat və yaradıcılığında ətraflı danışmış, müvafiq şeir nümunələrinə istinad etməklə, azərbaycanlı mütəfəkkirin İmam Əliyə (ə.s.) həsr etdiyi mədhiiyyələri ölkəmizin ədəbiyyatşünas və şərqşünas alimlərinin tədqiqatları əsasında şərh edib. Eyni zamanda bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə 2019-cu il ölkəmizdə "Nəsimi İli" elan olunub.

Qeyd edək ki, İ.Əlimuradovun məruzəsi konfransda təqdim olunan 68 mövzu arasından seçilərək çap edilmiş 24 məqalədən biridir.

İ.Əlimuradov tədbir əsnasında konfrans iştirakçılarına Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun yaranması, səmərəli fəaliyyəti haqqında məlumat verib, onları Aİİ-nin nəşrləri ilə tanış edib.

"Fərdi bacarıqlarımızın artırılması üçün nə etməliyik?"

29 oktyabr 2019-cu ildə "Fərdi bacarıqlarımızın artırılması üçün nə etməliyik?" mövzusunda təlim keçirilib.

Aİİ rektoru Ceyhun Məmmədov tədbir iştirakçılarına salamladıqdan sonra, ölkəmizdə gənclərə daim diqqət və qayğı göstərildiyini nəzərə çatdırıb. O bildirib ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin yürütdüyü dövlət gənclər siyasəti hazırda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

Gənclərin gələcəkdə peşəkar kadr kimi yetişmələri üçün ölkə rəhbərliyinin gördüyü işlərdən bəhs edən C.Məmmədov "Könüllü fəaliyyət haqqında" qanunun,

eləcə də "2015-2025-ci illərdə Azərbaycan Gənclərinin İnkişaf Strategiyası"nın gənc nəslin inkişafında, bacarıqlarının artırılmasında xüsusi rol oynadığını vurğulayıb.

İnstitut rəhbəri tələbələrə dərslərdə fəal olmağı, peşəkar mütəxəssis kimi yetişmələri üçün daim yeniliklər axtarışında olmağı tövsiyə edib. Rektor bildirib ki, Aİİ-də mütəmadi olaraq keçirilən seminar, "dəyirmi masa", konfrans və görüşlərin əsas məqsədi gənclərin təhsil, elm, sosial, mədəni və peşə hazırlığı sahələrində fərdi inkişaflarına nail olmaqdır.

Peşəkar təlimçi Elvin Dadaşov "Fərdi bacarıqlarımızın artırılması üçün nə etməliyik?" mövzusunda çıxış edib. Məruzəçi bildirib ki, gənclər təhsil aldıqları dövrdə aktiv olmalı, təkcə nəzəri biliklərlə kifayətlənməməli, daim axtarışda olmalıdırlar: "Böyük xəyallar qurmaq, ona çatmaq üçün öz üzərində işləmək və heç vaxt yolundan dönməmək insanı təsəvvür belə etmədiyi məqamlara gətirib çıxara bilər", - deyərək Elvin Dadaşov vurğulayıb. O, tələbələrə sosial şəbəkələrdən həddindən artıq istifadə etməməyi, vaxtlarını hədəf yərə sərf etməməyi, doğru karyera yolunu seçmək üçün bacarıqlarından maksimum yararlanmağı tövsiyə edib.

Seminar mövzu ətrafında tələbələrin suallarının cavablandırılması ilə yekunlaşıb.

QADIN HÜQUQUNA QISA BAXIŞ

Yaradının Yer üzündəki missiyasının davamçısı olan qadın cəmiyyət üzvünün yetişməsi və formalaşmasında mühüm rol daşıyır. O, istər dini, istərsə də dünyəvi qanunvericilikdə yüksək dəyərə və hüquqi imtiyazlara malikdir. Dini qanunvericilikdə qadın hüququ əks-cinsdən geri qalmır, bəzi hallarda isə onu üstələyir. Allah qadına miras almaq, mülkiyyətçi olmaq, azadlıq, təhsil, çalışmaq, ailədə bir çox məsələlərdə üstünlük və digər hüquqlar verir.

Ümumilikdə, İslam dinində qadınlar müstəsna hüquqa malikdir. Burada qadın çox yüksək qiymətləndirilərək zəriflik, təmizlik, əxlaq nümunəsi, incə məxluq olaraq təqdim edilir. İslamdanöncəki dövrlərdə doğulan qızları torpağa diri basdırır, onlarla kimi davranır, təhsil almaları, dövlət nəzdində hər hansı fəaliyyətlə məşğul olmalarına qarşı çıxırdılar. Olduqca əziyyətli və qəddar bir dövrdə İslam öz gəlişi ilə bütün müsəlman qadınlarının həyatında günəş kimi doğdu.

İslam təmizliyi, ədaləti, müqəddəsliyi, insana verilən dəyərləri, ən başlıcası, cəmiyyətin bir-birinə qarşı münasibətlərini tənzimləyən və əsas vasitələrdən biri sayılan əxlaqi-mənəvi mədəniyyətin təzahürüdür. İslamda olduğu kimi, dövlətdə də qadınların hüquq və azadlıqlarının qorunması istiqamətində bir çox normativ hüquqi aktlar qəbul edilib. "Gender (kişi və qadınların) bərabərliyinin təminatı haqqında", "Qadın zorakılığı haqqında" qanunları, Ailə Məcəlləsinə qadın hüquqlarının qorunmasına dair edilən dəyişiklikləri misal göstərmək olar. Bu gün ölkəmizdə istər elmi, istərsə də hüquqi, hərbi, diplomatik və digər sahələrdə çalışan yetərinə qadın var ki, heç də əks-cinsdən geri qalmayaraq, bərabər hüquq çərçivəsində dövlətimiz üçün əvəzsiz işlər görməkdədir.

Ümumilikdə, bir məsələni xüsusi olaraq vurğulamaq istərdim ki, hazırda Azərbaycan Respublikasında dövlət-din münasibətləri normaldır, xalqın həyat səviyyəsinin yüksəldilməsinə, ayrı-seçkiliyin aradan qaldırılmasına xidmət edir. Bu gün multikultural dəyərlərə malik bir dövlətin vətəndaşı kimi söyləyə bilərəm ki, din özü belə hər bir vətəndaş hakimiyyəti altında olduğu dövlətin qanunlarına riayət etməyə səsləyir.

Həm dini, həm də hüquqi cəhətdən müstəqil olan Azərbaycan Respublikası həqiqətən də demokratik, tolerant, etiqad azadlığının mövcud olduğu ölkədir. Vətəndaşları həm dininə, həm də dövlət qanunlarına riayət etməkdədir.

Dini qanunlardan hesab edilən örtüklə qapanmağıma baxmayaraq, bu gün çalışdığım dövlət təşkilatında əmək fəaliyyətim və dini inancımı maneəsiz, lazımı şəkildə icra edə bilərəm. İki ali təhsil almış - dinşünas və hüquqşünas bir xanım kimi deyərək bilərəm ki, multikultural və tolerant bir ölkədə yaşamaq və işləmək çox qürurvericidir. Çox respublikalar, çox ölkələr bu cür yaşamağın həsrətindədir. Bütün bunlara Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı, Respublika Prezidenti cənab İlham Əliyevin yeritdiyi uğurlu siyasət nəticəsində nail olmuşuq. Müstəqil dövlətimizdə qadının həm dini, həm də dünyəvi hüququnun qorunması daha düzgün şəkildə tətbiq edilir. Dövlətdə və dində qadın hüququna qısa baxışımı Xalq şairi Hüseyn Cavidin ifadəsi ilə bitirmək istərdim: "Sürüklənən bəşəriyyət qadınla yüksələcək".

Mehrixanım Miryaqubqızı, Aİİ-nin əməkdaşı

Əldə qələm tutmağı bizə siz öyrətmisiniz...

...İllər gəlib-keçir həyatımızdan. Ömrün çələnginə rəngbərəng naxışlar vuran illər. İnsanı ucaldan və qocaldan illər... "Qədəmlərin mübarəkli" - deyib, yaddaşımıza yazdığımız, ən gözəli, ən uğurlusu ömür kitabımızın parlaq səhifəsinə çevrilən illər. İnsana yaşamağı, Vətənin xoş gələcəyi uğrunda mübarizə aparmağı, nurlu sabah və işıqlı gələcək uğrunda Səməndər quşu kimi yanmağı öyrədən illər. Bu sadalananlar arasında acısı da şirin xatirələrlə dolu olan məktəb illəri, ali təhsil alanlar üçün həm də tələbəlik illəri xüsusilə fərqlidir. O illəri yaddaşımızda daşıdıran əziz müəllimlərimiz və sənətə sevgimizdir, biz heç vaxt onları unuturuq. Ulu Öndər Heydər Əliyev müəllim əməyini yüksək qiymətləndirərək bildirir: "Mən Yer üzündə müəllimdən yüksək ad tanımıram. Hər birimizdə müəllimin həsrətli qəlbinin bir zərrəciyi vardır..."

Ömrünün ən mənalı çağlarını gənc nəslin təlim və tərbiyəsinə həsr edən sevimli müəllimlərimizin bayramıdır. Onlar bizə elmi, Ananı, Vətəni, torpağı, sənəti, doğmaları sevməyi, düşməne, haqarətə, zülmə, istibdada, ədalətsizliyə, pislərə nifrət etməyi, barışmaz olmağı öyrətdilər. Yaxşı tərbiyə isə insanın əqlini və əxlaqını gözəl, pak şeylər əziz etməyi öyrətməkdən, ürəyini və vicdanını pislərdən çəkəndirməkdən ibarətdir.

UNESKO və Beynəlxalq Əmək Təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə 5 oktyabr 1966-cı il tarixdə çağırılan konfransda müəllimlərin peşə fəaliyyətinin şərtlərini təyin edən "Müəllimlərin statusu haqqında" adlı ilk beynəlxalq sənəd imzalanıb və 1994-cü ildən həmin tarix UNESKO tərəfindən Ümumdünya Müəllimlər Günü kimi təsis edilib. Bu tarix, həmçinin BMT-nin də beynəlxalq və ümumdünya günlər sisteminə daxildir. Bugünün qeyd olunması müəllimlərin cəmiyyətdəki mövqeyi, təhsil və inkişafdakı roluna diqqət çəkməyi nəzərdə tutub.

Azərbaycanda Müəllim Günü kütləvi şəkildə 1965-ci il SSRİ Ali Sovetinin 29 sentyabr tarixli qərarından sonra keçirilməyə başlanıb. Məhz Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra da bu peşə bayramı hər il 5 oktyabrda ölkə ictimaiyyəti tərəfindən qeyd olunur.

*Müəllim olan yerdə nə lazımı günəş,
Onsuz da günəşdir, özü müəllimin.
Müəllim olan yerdə nə lazımı atəş,
Bir oddur, alovdur, sözü müəllimin.*

*Qəlbi bir dəryadır, arzusu ümman,
Onda var məğrurluq, onda var inam.
Bir şagird məktəbə gəlməyə zaman,
Dikilər yollara gözü müəllimin.*

Müəllimlərimiz bizə elm kəsb etməklə yanaşı, əsl insan olmağı, vicdanla yaşamağı öyrətdilər. Tövsiyə ediblər ki, əsl insan ac olmağı gizlədən, ağrı içində qovrulanda dözən, ismətdən qızaran, riyadan utanan, uğurdan qürrelənməyən təvazökar, şöhrətə əsir, pafosa kəm-kəsr kimi baxan, haqqı-ədələti mizan-tərəziyə qoyan, pislərə "yox" deyən. Biz də bunu həyat tərzi-mizə çevirmişik və bacardığımızca sonrakı nəsillərə ötürürük.

Müəllim bizə istədiyini deyil, verdiyini alanda sevinir, gözündəki uşaq sevinci ilə əlini saqlarımıza çəkəndə, sanki anamız bizi tumarlayır, sığal çəkir, başımız üstündə laylay çalır. Bu sevgi bizi ömürlük ağışına alır. Zaman keçdikcə, "Bir də dönməz o illər", - deyərək xoş xatirələrlə yaşayırıq.

Müəllimlik olduqca şərəfli peşədir. Yüksək əqidəyə, mədəniyyətə və mənəviyyətə malik olan, düzgün vətəndaşlıq mövqeyi nümayiş etdirən müəllimin əməyi daim yüksək qiymətləndirilib. Ulu Öndər Heydər Əliyev müəllimliliyi bütün peşələrdən ən şərəfli hesab edərək deyib: "Həqiqi müəllim adını daşıyan insan həmişə tarixin ən çətin dövrlərində dəyanətli, dözümlü olubdur və mənəviyyətini hər şeydən yüksək tutubdur... Məhz müəllim doğma yurdumuzu sevməyi, hamının rifahı na-

Azərbaycana yeni məktəb"; "Təhsilə dəstək"; "Uşaq evləri və internat-məktəblərinin inkişafı" proqramları və digər layihələri bu sahənin inkişafında mühüm rol oynayıb. Həmin proqram və layihələrin uğurlu olmasını şərtləndirən əsas amillərdən biri də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın bu məsələləri daim diqqətdə saxlamasıdır.

Məktəb tikintisi prioritet sahə olaraq qalır. Prezident İlham Əliyev bu barədə danışıqarkən demişdir: "Bizim məqsədimiz ondan ibarətdir ki, Azərbaycanda bir dəne də olsun, qəzalı vəziyyətdə məktəb qalmasın. Bax, qarşıya belə məqsəd qoyulub".

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən həyata keçirilən "Yeniləşən Azərbaycana yeni məktəb" layihəsinin əsas məqsədi təhsil sahəsində mövcud olan problemlərin həllinə kömək etmək, ölkə miqyasında müasir standartlara cavab verən təhsil kompleksləri yaratmaq, tədrisin səviyyəsinə bilavasitə təsir edən problemləri aradan qaldırmaqdır.

Ölkədə təhsil sisteminin milli-mənəvi və ümumbəşəri dəyərlərə əsaslanmasında, Boloniya prosesində yaxından iştirak etməklə, dünya təhsil sistemində inteqrasiya yolu ilə inkişaf etməsində müəllimlərin rolu böyükdür.

minə vicdanla işləməyi müdrikliklə və səbirlə bizə öyrətməmiş və öyrədir".

Ulu Öndərin təhsilə, müəllimə qayğıkeş münasibəti dövlətimizin siyasətində bu gün də önəmli yer tutur. Onların sosial rifahı təmin edilir. Bu gün Azərbaycanın ən ucaq kəndlərində də müasir məktəb binaları inşa edilir. Müəllim peşəsinin nüfuzunun artırılması istiqamətində dövlət tərəfindən müəyyən işlər görülür. Həmin işlərdən biri də müəllimlərin öz peşələrini daha mükəmməl öyrənmələri və təcrübə keçmələri üçün dünyanın inkişaf etmiş ölkələri ilə təcrübə mübadiləsi edilmişdir.

Ölkəmizdə təhsilin inkişafında, onun maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsində Heydər Əliyev Fondunun müstəsna xidmətləri var. Fondun "Yeniləşən

Dövlət müəllimlərin gərgin və gərəqli əməyinin stimullaşdırılmasına diqqət və qayğı ilə yanaşır. Müəllimlərin maaşlarında vaxtaşırı artımlar olur, onlar pulla, hədiyyələrlə, orden və medallarla təltif edirlər, "Əməkdar müəllim" adına layiq görürlər.

Azərbaycanda mükəmməl müəllim kadrlarının hazırlanması və onların təkmilləşdirilməsi də daim gündəmdə olan məsələlərdəndir. Ölkəmizdə bu işlə bir neçə ali və orta ixtisas məktəbi məşğul olur. Bu ali məktəblərdən biri də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 09 fevral 2018-ci il Sərəncamı ilə yaradılmış Azərbaycan İlahiyyat İnstitutudur.

Ümummillə lider Heydər Əliyevin yürütdüyü dövlət siyasətini hazırda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev uğurla davam etdirir. Respublika Prezidenti cənab İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti nəticəsində Azərbaycan təhsili özünün yeni mərhələsinə yaşamaqdadır. Gündən-günə inkişaf edən təhsilimizin maddi-texniki bazası gücləndirilir, ixtisaslı kadrların hazırlanmasına dövlət tərəfindən lazımı şərait yaradılır.

Zirvəyə qalxan enişli-yoxuşlu çətin yolların ilk pilləsində qolumuzdan tutan, bizə doğru yol göstərən əziz müəllimlər, qarşınızda baş əyirik. Ömrünüzü damladamla dəyərli Azərbaycan övladları yetişdirmək yolunda əridirsiniz. Sizə sağlamlıq, çox yaşamaq, zəhmətinizin barını, bəhrəsini dadmağı arzulayırıq.

Əldə qələm tutmağı bizə siz öyrətmisiniz...

✍ Rəhilə Misirxanlı

Müəllim peşəsi haqqında kəlamlar

Müəllim - geniş və dərin biliyə malik olan, savadlı, mehriban, qayğıkeş, vicdanlı, təkminli, bildiklərini öyrətmə qabiliyyətinə sahib olan, ən əsası, peşəsinin və uşaqları sevməyi ictimai xadimdir. "Müəllimlik" ən müqəddəs və qədim peşələrdən biridir. Biz tələbələrin fərd kimi formalaşmasında, düzgün istiqamətlənməsində müəllimlərimizin əvəzsiz rolu var. Bu günədək müəllimlik peşəsinin vəsf edən saysız-hesabsız şeirlər, publisistik yazılar, elmi məqalələr yazılıb. Mən dahilərin bu peşə haqqında kəlamlarını sizlərlə paylaşmaq istəyirəm.

"Müəllim yeganə şəxsiyyətdir ki, cəmiyyət özünün gələcəyini, uşaqların tərbiyəsini yalnız ona etibar edir" (Heydər Əliyev).

"Müəllim bir şama bənzər, özünü əridərək başqalarına işıq verir" (M.K. Atatürk).

"Valideynlərim mənə göydən yerə endirdi, müəllimim isə yerədən göyə qaldırdı" (Məhəmməd peyğəmbər).

"Mənə bir hərf öyrədənün köləsi ola-

ram" (Həzrət Əli).

"Dünyada hər şeyə dəyər vermək mümkündür, lakin müəllimin əməyinə əsla dəyər verilməz" (Sokrat).

"Müəllimlərdən işgəncə görməyən həyatda zülm çəkər" (Adolf Disterveq).

"Müəllim bir zəkani tamamilə hazır məlumatlarla dolduran təlimçi deyil, tələbələrə fikirlərini inkişaf etdirmələri üçün onları cəlb edən bir insan olmalıdır" (A.Karrel).

"Öyrətmək yenidən öyrənməkdir" (C. Braun).

"Pis müəllim şagirdinə həqiqəti çatdırır, yaxşı müəllim isə onu tapmağı öyrədir" (Adolf Disterveq).

"Atam mənə bu dünyaya gətirib, müəllimim isə mənə bu dünyada həqiqi səadət yolunu tapmaqda yol göstərmişdir" (Aristotel).

"Müəllim bir memar və ya mühəndisdir ki, insanların düşüncələrini, ağılları düzəldir (Atilar sözü).

✍ Səma Rzayeva,
I kurs tələbəsi

“Bir” Tələbə-Könüllü Programının təqdimatı

24 oktyabr 2019-cu ildə “Bir” Tələbə-Könüllü Programının təqdimatı keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən Aİİ rektoru Ceyhun Məmmədov gənclərə tövsiyələrini verib, onları ölkədə həyata keçirilən könüllülük fəaliyyətində aktiv olmağa, ölkəmizin inkişafı üçün çalışmağa, yerli və beynəlxalq tədbirlərdə Azərbaycanı layiqincə təmsil etməyə çağırıb. Qeyd edib ki, bu layihə gənclərin fərdi inkişafına, müxtəlif sahələrdə təcrübə qazanmalarına, bilik və bacarıqlarını artırmalarına, aktiv tələbə həyatı yaşamaqlarına şərait yaradır.

Ceyhun Məmmədov daha sonra ölkəmizdə könüllülük fəaliyyətinin inkişaf etdiyini, könüllülərin sayının getdikcə artdığını da vurğulayıb. Bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 9 iyun 2009-cu il tarixdə imzaladığı “Könüllü fəaliyyət haqqında” qanun könüllülərin ölkə üzrə

əhəmiyyətli yarışlarda, beynəlxalq tədbirlərdə rolunu daha da artırıb. Hazırda ölkənin müxtəlif dövlət qurumlarında könüllülük fəaliyyəti təbliğ edilir və könüllülük hərəkətinin inkişafına şərait yaradılır.

Daha sonra “Bir” Tələbə-Könüllü Programının yaranması haqqında ətraflı məlumat verən layihə rəhbəri Cənab İlham Əliyev

olunmaqla, sosial aktivliyi artırmaq məqsədilə yaradıldığını nəzərə çatdırıb. Qeyd edib ki, tələbə-könüllülər üçün müntəzəm olaraq təlimlər, kurslar, seminarlar, təcrübə və mübadilə proqramları həyata keçirilir.

C. İlyasov potensial gənclər üçün könüllü olmanın perspektivindən də bəhs edib. Layihənin fəal

bələrin inkişaf etməsi və təcrübə qazanması üçün Təhsil Nazirliyinin bu ideyanı irəli sürdüyünü bildirib. O, proqramın yaranması, fəaliyyəti, məqsədi, üstünlükləri və gənclər üçün yaratdığı imkanlar haqqında geniş məlumat verib. Proqramın könüllülük fəaliyyətinin sistemləşdirilməsi, könüllülük mədəniyyətinin formalaşdırılması, tələbə-könüllülərin dünyagörüşünün genişləndirilməsi və onların akademik təhsildən ayrılmadan könüllü fəaliyyətə cəlb

könüllülərinin uğurlu fəaliyyət nəticəsində karyeralarında uğur qazandıqlarını, bir çoxunun isə beynəlxalq forumlarda ölkəmizi layiqincə təmsil etdiklərini vurğulayıb.

Qeyd edək ki, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu tələbələrə asudə vaxtının səmərəli təşkili, onların dünyagörüşünün zənginləşdirilməsi, polemika qabiliyyətinin formalaşdırılması üçün müxtəlif layihələr həyata keçirir, seminarlar, “dəyirmi masa”lar, təlimlər təşkil edir.

Aİİ-nin prorektoru Beynəlxalq Forumda

Elm və innovasiyalar üzrə prorektor Aqil Şirinov 13-16 oktyabr 2019-cu ildə Rusiya Federasiyası Tatarıstan Respublikasının Bolqar İslam Akademiyası və Kazan Federal Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən “Rusiya müsəlmanlarının ilahiyyat mirası” adlı I Beynəlxalq Forumda iştirak edib.

Forumda Rusiya ilə yanaşı, Azərbaycan, Qazaxstan, Qırğızıstan, Özbəkistan, Türkiyə, Yəmə, Malayziya başda olmaqla, dünyanın bir çox ölkəsinin dinşünas və şərqsünas alimləri iştirak ediblər.

Aİİ prorektoru Aqil Şirinov Forum çərçivəsində keçirilən “İlahiyyat mirasında ənənələr və yenilənmə” mövzusunda təşkil olunan tədbirdə “Musa Carullah Bigiyevin düşüncə sisteminə “Təccid” konsepsiyası” adlı məruzə ilə çıxış edib.

Məruzədə İslam Təccid ənənəsinin qabaqcıl təmsilçilərindən olan tatar mütəfəkkir Musa Carullah Bibiyevin (1875-1949) dini mətnlərə və ilahiyyat elmlərinə baxışından, eləcə də onun İslam dünyasında mövcud olan problemlərlə əlaqəli təqdim etdiyi həll yollarından bəhs edib. Vurğulayıb ki, Bigiyev İslam düşüncəsinə baxışında özünəməxsus və qabaqcıl düşüncələrə malik olsa da, bəzi ziddiyyətli fikirləri mövcud olmuşdur. Məruzəçi, həmçinin Bigiyevin dini elmlərinin yenidən Quran işığında gözdən keçirilməsinin tərəfdarı olduğunu nəzərə çatdırıb. Mütəfəkkirin fikrincə, başda Fiqh və Kəlam olmaqla, ənənəvi İslam elmlərinin dəyişən həyat şərtləri ilə ayaqlaşma bilməsi üçün müsəlmanlar Quranın və müasir dövrün ictimai tələbləri kontekstində bu elmləri yenidən inşa etməli, mədrəsələrdə dini elmlərlə yanaşı, dünyəvi elmlər də tədris olunmalı, beləcə dini təhsil dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılmalıdır.

Səfər çərçivəsində Aqil Şirinov Bolqar İslam Akademiyasının rektoru Daniyar Abdraxmanov və Tatarıstan Müsəlmanları Ruhani İdarəsinin sədri, mufti Kamil Samiqullinlə görüşərək, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu ilə onların təmsil etdiyi müəssisələr arasında elmi əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasına dair müzakirələr aparıb.

“Multikultural dünyada İslam”

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu Dinşünaslıq kafedrasının müəllimi ilahiyyat üzrə fəlsəfi doktoru dosent Anar Qafarov Rusiya Federasiyası Tatarıstan Respublikası Kazan Federal Universitetinin təşkilatçılığı ilə keçirilən “Multikultural dünyada İslam” mövzusunda IX Beynəlxalq Forumda iştirak edib.

Dosent Anar Qafarov “The Azerbaijani model of religious freedom” (“Din azadlığının Azərbaycan modeli”) mövzusunda məruzə ilə çıxış edib.

A.Qafarov Azərbaycanda dövlət-din münasibətlərinin Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və qanunları ilə tənzimləndiyini, müxtəlif dini qurumların bu qanunlar çərçivəsində fəaliyyət göstərmələri üçün ölkədə tolerant və multikultural mühitin mövcud olduğunu nəzərə çatdırıb. Bildirib ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu din siyasətini uğurla davam etdirir.

A.Qafarov daha sonra Azərbaycanda müxtəlif dinlərin nümayəndələrinin birgə yaşayış ənənəsinin dərin kökləri olduğunu vurğulayaraq, belə bir mühitin ölkənin mənəvi həyatının təşəkkül və inkişafında böyük rol oynadığını qeyd edib. Həmçinin Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi və Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun fəaliyyəti haqqında məlumat verib.

Qeyd edək ki, Kazan Federal Universiteti

tərəfindən təşkil olunan “Multikultural dünyada İslam” mövzusunda Beynəlxalq Forum 2011-ci ildən etibarən fəaliyyət göstərir. Forumda İslamşünaslıq sahəsində aparıcı yerli və xarici alimlərin, müsəlman din xadimlərinin İslam tarixi və mədəniyyəti mövzusunda məruzələri dinlənilib.

Tədbirin əsas məqsədi elmi nailiyyətlər haqqında məlumat mübadiləsi aparmaq və bu sahədə çalışan mütəxəssisləri bir araya gətirməkdir.

Forumda Rusiya Elmlər Akademiyasının Şərqsünaslıq İnstitutu, Rusiya Şərqsünaslar Cəmiyyəti, Rusiya Elmi və Mədəni Proqramların Dəstəyi və İnkişafı Fondu, Rusiya Tarix Cəmiyyətinin Kazan Bölməsi, Tatarıstan Elmlər Akademiyası İslam Araşdırmaları Mərkəzi, Rusiya İslam İnstitutu, Rusiya Federasiyası Müsəlmanları Ruhani İdarəsi və Tatarıstan Respublikası Müsəlmanları Ruhani İdarəsinin nümayəndələri və alimləri iştirak ediblər.

“Effektiv öyrənmə üsulları” mövzusunda təlim

Tələbələrdə fərdi özünüifadə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsində seminarların və müxtəlif təlimlərin xüsusi əhəmiyyəti vardır. İnstitutda keçirilən “Effektiv öyrənmə üsulları” mövzusunda təlim

de bu qəbildən olan tədbirlərdəndir.

Təlimə Tədris şöbəsinin müdiri Zərifə Əliyeva moderatorluq edib. O bildirib ki, ali təhsil müəssisəsində müxtəlif mövzularda tədbirlərin təşkil edilməsində məqsəd tələbələrin dünyagörüşünün, intellektual səviyyəsinin zənginləşdirilməsi, elmi axtarıslara sövq edilməsidir. Z. Əliyeva qoyulan mövzunun əhəmiyyətinə toxunaraq, gənclərə mütaliə və məsuliyyət vərdişlərinin aşılanması barədə təlimlərin əhəmiyyətindən bəhs edib.

“Effektiv öyrənmə üsulları” mövzusunda çıxış edən Fəxrəddin Abdullayev dəyişmək və onun gücü, effektiv öyrənmə, özünəinam və daxili intizamın gücü haqqında söhbət açıb. F.Abdullayev “Özünəinam nədir və nə ilə ölçülür?”; prioritetlər və dərkətmə; daxili intizamın mahiyyəti və fəlsəfəsi; gündəlik zamanın idarə edilməsinin, sağlamlıq vərdişlərinin və cəsarətin intizamı barədə məlumat verib. Daha sonra qeyd edib ki, özünəinam xoşbəxt və uğurlu həyat üçün vacib olan amildir.

Təlim tələbələrin suallarının cavablandırılması və müzakirələrlə davam etdirilib.

“ÖLÜM VAR Kİ, HƏYAT QƏDƏR ŞƏRƏFLİ...”

VƏTƏN SAĞ OLSUN!

Vətənpərvərlik hissi insanı səciyyələndirən və onu başqalarından fərqləndirən ali xüsusiyyətlərdən biridir. Bu duyğunu qəlbinin dərinliklərində yaşadan, özünü vətəndaş hesab edən hər kəsin könlündə Vətənə sonsuz sevgi və məhəbbət kök salıb. Bu sevgi onu ən çətin və dar məqamlarda da tərk etmir, lazım gələndə canından belə keçməyə hazır olur.

Azərbaycanın gələcək inkişafı naminə yetişməkdə olan gənc nəsə vətənpərvərlik hissələrinin aşılmasında ailə və məktəbin rolu danılmazdır, sosial xarakterli tədbirlərin aparılması labüddür. Bu mənada, kütləvi informasiya vasitələri məlumatın düzgün və dolğun şəkildə ötürülməsində, təbliğində əsas köməkçi vasitə hesab oluna bilər. Xalqın birliyi, həm də torpaqlarımızın ərazi bütövlüyünün təminatı deməkdir. Ali Baş Komandan günü sabah döyüş əmri verərsə, əli silah tuta bilan, vuruşmaq qabiliyyəti olan Vətən oğulları bir nəfər kimi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi üçün müharibəyə hazır olacaq, Vətənin dar günündə canlarını fəda edəcəklər.

Bu yolda gənclərə Sərdar Səfərov, Aqil Quliyev kimi Milli Qəhrəmanlar örnək olmalıdırlar..

Sərdar Mədəd oğlu Səfərov 12 avqust 1960-cı ildə Kəlbəcər rayonunda anadan olub. 1979-1981-ci illərdə hərbi xidmətdə olan S.Səfərov arzusunu reallaşdırmaq haqqında düşündürdü. Müstəntiq olmaq istəyi onda uşaq yaşlarından izlədiyi filmlərdən, məktəb illərində detektiv janrdan oxuduğu kitablardan yaranıb. Ordudan

tərxis olunduqdan sonra, bir müddət Bakıda müxtəlif işlərdə çalışsa da, arzusunun ardınca Tula şəhərinə gəldi. Uzun müddət bu şəhərdə müxtəlif vəzifələrdə çalışıb. Azərbaycanın başı üstünü qara buludların aldığı bir vaxtda, doğma torpağından ayrı qala bilməyib. Bəli, insan kökünə, millətinə bağlı olduğu zaman heç bir qüvvə onu Vətəndən ayrı salmaq gücünə malik olmur.

1991-ci ildə geri dönmə Sərdar Səfərov Qusar rayonunda sahə müvəkkili işləməyə başlayır. Bir müddət sonra Qarabağa, cəbhə bölgəsinə ezam olunması haqqında könüllü olaraq rəhbərliyə müraciət edir. O, hadisələrin ən qızgın vaxtında Xankəndi ətrafında gedən döyüşlərdə iştirak edir.

Sərdarın rəhbərlik etdiyi istintaq qrupu Xankəndi ətrafında vəziyyəti öyrənmək üçün cəbhə xəttinə yola düşür...

...Vəziyyət çox gərgin idi. Harınlamış düşmən pozuculuq fəaliyyəti ilə məşğul idi. Ardicıl şəhid verən əsgərlərə köməklik məqsədi ilə könüllülər cəbhə xəttinə gedir, yardım aparır, əsgərlərə maddi və mənəvi yardım edirdilər. Birdən xəbər yayılır ki, dinc insanları olduğu avtobus erməni hücumuna məruz qalıb, köməyə ehtiyac var. Təbiət də sanki olacaqlardan xəbərdarmış kimi, özünün sərt üzünü göstərirdi. Payız fəslinin yeni girməsinə baxmayaraq, güclü külək əsdiyindən, şiddətli yağış yağdığından, yol bərhad gündə idi. Sərdar dərhal 11-12 əsgərdən ibarət dəstə ilə köməyə gedir. Öz canının təhlükəsizliyini unudaraq, hər fürsətdə döyüş yoldaşlarının salamatlığını təmin etməyə çalışan müstəntiq Səfərov mənfur düşmən gülləsinə tuş gəlir. 1991-ci ilin 25 sentyabr təqviminin onun ömür kitabına şəhidlik tarixi kimi yazılır. O, geridə göz yaşlı anasını, doğulacaq körpəsinin yolunu gözləyən həyat yoldaşını və onu sevən neçə-neçə dost-tanışını qoyub, 31 yaşında əbədiyyətə qovuşdu. Qəhrəmanlıq tarixi yazan müstəntiq Sərdar Səfərov Kəlbəcərdə dəfn olunub. Ölümündən üç ay sonra əzizləri, doğmaları üçün ondan xatirə qalan yeganə qızı dünyaya gəlir. O, dünyaya gələcək neçə-neçə uşağın da kimsəsiz böyüməməsi üçün öz uşağını yetim

qoyan igidlərdəndir. Sərdar Mədəd oğlu Səfərova ölümündən sonra “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” fəxri adı verilib. Ölümündən 28 il keçməsinə baxmayaraq, Milli Qəhrəmanın şücaəti, qorxmazlığı əbədi olaraq xatirələrdə yaşayır və müasir gənclərə örnəkdir.

Azərbaycanın qəhrəman oğullarından biri də Aqil Sahib oğlu Quliyevdir. 15 sentyabr 1963-cü ildə Qərbi Azərbaycanda anadan olub. Urud kənd orta məktəbini əla qiymətlərlə bitirdikdən sonra, 1980-ci ildə Azərbaycan Neft Akademiyasına daxil olub. 20 yaşında hərbi xidmətə yollanıb. 1982-ci ildə əsgəri xidmətini başa vurduqdan sonra, Ukraynanın Xarkov şəhərində Ali Milis Məktəbinə daxil olub. Bu məktəbi “Fərqlənmə diplomu” ilə bitirən A.Quliyev bir müddət həmin şəhərdə qalıb müəllimlik edir.

Zaman keçdikcə öz həyatını hərbi peşəsinə bağlayır. Baş leytenant Aqil Quliyevin Xarkovda böyük karyerası başlayır. Əzəli Azərbaycan ərazisində yaşayan soydaşlarımızın dədə-baba torpaqlarından kütləvi şəkildə qovulmağa başlaması xəbəri ilə onun da problemləri artır. Yerli əhalinin doğma yurdundan departasiya olunmasının üzüntüsünü yaşayan Aqil ailəsini müvəqqəti sığınacaqda yerləşdirmək üçün onları Bakıya gətirir.

Vətənin və xalqın ağır günlərində o, şəhərdə, ailəsinin yanında rahat həyat sürə bilmir. Erməni qəsbkarlarına qarşı içində hökm sürən nifrət hissi onda tükənmək bilməyən güc

mənəyinə çevrilir. Milli Ordu qərarına gedib könüllü olaraq ordu sıralarına yazılır. Bu müraciətdən sonra, onu 45 nəfər döyüşçü ilə birlikdə Ağdam bölgəsinə göndərirlər.

Leytenant A.Quliyev bölüyə rəhbərlik edir. 1991-ci ilin sonunda öz bölüyü ilə Xocalıya gəlir və döyüşdə misilsiz xidmətlər göstərir. Onun rəhbərliyi altında bölüyün ilk döyüşü Xanabad postunda olur. Ermənilər məhz bu postdan irəliləyərək, Xocalıya işğal etməyə çalışırdılar. Düşmən öz çirkin planlarını həyata keçirə bilmir, Aqilin bölüyü Xanabad postunda erməniləri darmadağın edir. A.Quliyev döyüşçülərə geri çəkilməmək əmri və ayıq-sayıq olmaq təlimi verir. O, tək-cə komandır deyil, əsgərlərin böyüyü, atası idi. Onların təhlükəsizliyini qoruyan Aqil, eyni zamanda, təhsil aldığı illərdə qazandığı hərbi biliklərini də onlarla bölüşürdü. Bundan sonra rəhbərlik vəzifəsinə qəbul olmaq üçün o, Əlif Hacıyevin komandirlik etdiyi könüllülərdən ibarət dəstə ilə birləşərək, bir neçə istiqamətdə düşmən həmləsini dəf edir və yerli sakinləri kənddən çıxarmağa yardım edir.

...Gecə zülmət kimi qaranlıq idi. Ermənilər yaranan fürsətdən istifadə edərək dayanmadan hücumlar təşkil edirdi. Aclıq, silah-sursatın az olması döyüşçülərə çətinlik yaradırdı. Buna baxmayaraq Aqil Quliyev dinc əhalinin müdafiəsini təşkil etmək üçün var gücü ilə çalışırdı. Aqilin kiçik qardaşı Nəsimi də döyüşlərdə iştirak edirdi. O, kiçik dəstə ilə Həsənbad kəndinə qardaşına kömək üçün gəlir. Azğınlaşmış düşmən dəstələri və “366-cı motoatıcı alay” Xocalıya doğru irəliləyirdi. Qeyri-bərabər döyüşdə əsgərlərindən bir neçəsi və Aqil ağır yaralanır. Onun sağ qalan yoldaşlarından Nazim Hüseynov, İsmayıl İsmayılov, Mehman Cəfərov həmin günləri anbaan xatırlayaraq, Aqilin qorxmaz, cəsarətli olduğunu söyləyir. Yaralanmasına baxmayaraq, son anadək silahını yerə qoymayan Aqil döyüş yoldaşları ilə çiyin-çiyinə vuruşur. Onların bütün cəhdlərinə baxmayaraq, Xocalı düşmən əsarətinə keçir, Aqil Quliyev həmin gün şəhid olur.

Aqil Sahib oğlu Quliyev ölümündən sonra “Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı” adı verilib. Şəhidimiz Bakı şəhərində Şəhidlər Xiyabanında dəfn olunub.

Allah bütün Şəhidlərimizə rəhmət eləsin! Öz canları ilə tarix yazan şəhidlərimizi əsla unutmayacağıq!

Aişə Baxşiyeva,
Tədris şöbəsinin mütəxəssisi

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ) 10-12 oktyabr 2019-cu il tarixdə Bakı Ekspo Mərkəzində keçirilən XIII Beynəlxalq Təhsil Sərgisində ilk dəfə iştirak edib.

Sərgidə Aİİ-nin Magistratura və doktorantura şöbəsinin müdiri Fidan Yusifova təqdimatla çıxış edərək, ali təhsil müəssisəsinə qəbul prosesinin təşkili, həmçinin mövcud ixtisaslar haqqında geniş məlumat verib. F.Yusifova qeyd edib ki, İnstitut qəbul olunmuş hər bir abituriyent dövlətin qayğı və diqqəti ilə yaradılmış lazımı şəraitdən, ödənişsiz təhsil və digər imtiyazlardan tam yararlanacaq. Tələbələrin ödənişsiz geyim və yeməklə təmin ediləcəklərini, dərslərdən əlavə, ayrıca xarici dil kurslarına cəlb olunacaqlarını və digər üstünlüklərə yiyələncəklərini nəzərə çatdırıb.

Aİİ tələbələri XIII Beynəlxalq Təhsil Sərgisində

* * *
İki gün davam edən sərgidə gənclər İlahiyyat İnstitutunun və digər ali təhsil müəssisələrinin stendlərinə

baxıb, təqdim olunan yeniliklərlə yaxından tanış olub, həmçinin xarici universitetlərin nümayəndələri ilə əlaqə quraraq, təhsil barədə ətraflı məlumatlar əldə ediblər.

Qeyd edək ki, XIII Beynəlxalq Təhsil Sərgisi gənclər, təhsil müəssisələri və şirkətlər arasında ünsiyyət üçün mühüm platformadır və yeni imkanlar yaratmaqla yanaşı, həm də maraqlı və perspektiv layihələri gündəmə gətirib.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu XIII Beynəlxalq Təhsil Sərgisində debüt edib. Ziyarətçilər sərgidə ali təhsil müəssisəsində ixtisaslar, təqaüd proqramları, ödənişsiz təhsil imkanları, İnstitutun beynəlxalq əlaqələri, xarici universitetlərlə bağlanmış müqavilələr,

müəssisədə keçirilən tədbirlər, konfranslar, həmçinin əldə olunan nailiyyətlər haqqında geniş məlumat alıblar. Onlar İnstitutun fəaliyyətini əks etdirən Azərbaycan, rus, ingilis və ərəb dillərində kataloq, broşür və bukletlərlə; mətbu nəşrləri - “Din araşdırmaları” jurnalı, “İlahiyyatçı” qəzeti, “İlahiyyat” jurnalı; konfrans materialları və “İlahiyyat nəşrləri” adı altında layihəyə əsasən, nəşr olunan ali təhsil müəssisəsi müəllimlərinin kitabları ilə tanış olublar.

Azərbaycan Beynəlxalq Təhsil Sərgisi ölkəmizdə müvafiq sahə üzrə ən mühüm tədbirlərdən biridir, həmçinin, peşəkar ünsiyyət və təhsil layihələrinin həyata keçirilməsi üçün səmərəli platformadır.

İslamda ailə əxlaqı

İslamda ailə əxlaqından danışdıqda, ailədaxili münasibətlərin məhz sevgi, qayğı, fədakarlıq üzərində qurulması nəzərdə tutulur. Əgər ailədəki münasibət qeyd etdiyimiz təməllər üzərində qurularsa, bu cür ailə İslamın bizə tövsiyə etdiyi əxlaqlı ailədir. İslam dini ailənin bir inzibati qurum kimi formalaşmasının tərəfdarı deyil. Yəni, İslam dini ailəni cəmiyyətin təməli, kiçik məmləkət hesab edir. İslam dini ailə başçısını idarə rəhbəri kimi görmək istəmir, o, atanın anaya, övladına olan münasibətinin mənavi bağlar üzərində qurulmasını, ailə üzvlərini fədakar görmək istəyir. Əgər övlad ata və ananın münasibətlərində bir-birlərinə fədakarlıq görərsə, artıq o özü mənavi baxımdan inkişaf etmiş olacaq. Eyni zamanda, övlad əgər bu cür ailədə böyümüş olarsa, gələcəkdə düşəcəyi mühitə bu zaman təsiretmə qabiliyyəti də artmış olacaq. Həzrət Əli (ə) buyurur: "Övladlarınız valideynlərinə daha çox yaşadıqı mühitə bənzəyir" ("Nəhcül-bəlağə"). Aydın olur ki, ailə övlada nəzəri

tərbiyə verdikdən sonra, əlbəttə, gələcəkdə onu fərqli bir mühit gözləyir. Əgər onun qarşılaşdığı mühit yaxşı deyilsə və övlad ailəsində nəzəri baxımdan gördüyü tərbini eməli olaraq görməyibsə, bu zaman o, zəifxarakterli olar və mühit ona mütləq təsir edəcək. Valideynlər nəzəri baxımdan verdiyi tərbini həm də eməli olaraq övladına göstərə bilsə, övladın düşdüyü mühit yaxşı olmasa belə, o mühitə qarşı mübarizə aparmaq gücündə olacaq.

Ailə başçısının ailə daxilindəki münasibəti də çox önəmlidir. Ata həm ailə başçısı, həm də övladının ən yaxın dostu olmalıdır. Ata övladına dəstək olmalı, onun arzularına və məqsədlərinə çata bilməsi üçün ona kömək olmalıdır. Burada hər məqsəd və arzu nəzərdə tutulmur. Cəmiyyətə və özüne xeyir gətirəcək məqsəd və arzularndan söhbət gedir. Yoxsa ziyanlı, yalnız ötəri həvəsdən yaranmış olan arzu və məqsədlərdən ata övladını çəkindirməlidir. Bunların gələcəkdə cəmiyyətə və ona xeyir gətirməyəcəyini mehribanlıqla övladına bildirməlidir.

Ailədə toxunulması ən vacib olan nöqtələrdən biri də qadındır. İslam qadının ailədə hüquqlarının qorunmasına çox böyük önəm verir. Qadın ailənin sütununu meydana gətirən fərdlərdən biridir. Əksər ailələrdə ata ailənin dolanışığını təmin etmək üçün çox zaman evdə olmadığı üçün, ana daha çox övladla məşğul olur. Bu səbəbdən, ana övladın yaxşı tərbiyə almasında böyük səy göstərməlidir. Ananın ataya

göstərdiyi münasibətin necə olması da övladın tərbiyəsində çox önəmlidir. Həzrət Əli (ə) bu məsələ barəsində belə buyurur: "Qadının cihadı əri ilə yaxşı davranmaqdır" ("Xisal" s. 620).

Hər bir övladın da öz növbəsində valideynlərinin itaətində durması vacibdir, Uca Allah bu barədə Qurani-Kərimdə buyurmuşdur: "Rəbbin yalnız ona ibadət etməyi və valideynlərə yaxşılıq etməyi (onlara yaxşı baxıb gözəl davranmağı) buyurmuşdur. Əgər onlardan biri və ya hər ikisi sənin yanında (yaşayıb) qocalıqın ən düşgün çağına yetərsə, onlara "Uf!" belə demə, üstlərinə qışqırıb acı söz söyləmə. Onlarla xoş danış!" ("İsra" 23).

Göründüyü kimi, ailənin hər bir üzvü öz məsuliyyətini dərk etsə və ailənin digər üzvlərinə qarşı İslamın buyurduğu kimi diqqətli, mehriban, xoşrəftar davranarsa, bu cür ailənin təməli sağlam olar. Belə ailələrin övladları dini dərk etmək baxımından da digərlərindən müsbət mənada çox fərqlənir, sağlamdüşüncəli, eyni zamanda, ibadətə, Allahı tanımağa, dərk etməyə meyilli olur. Ümumiləşdirilmiş şəkildə desək, İslam ailədaxili hakim qanunlarının ailə ocağını söndürməsinə qarşıdır. İslam bu qanunların ailənin ümumi rifahına istiqamətlənməsini, hətta evdə "mənimki, səniniki" kimi ifadələrin olmamasını ailənin "biz" məfhumundan ibarət olmasını tövsiyə edir.

✍ Fərid Qasımzadə,
II kurs tələbəsi

MƏNƏVİ DƏYƏRLƏRİMİZİN TƏBLİĞİ

İslam dininin yaranması və Azərbaycanda yayılması ölkəmizin milli-mədəni inkişafına müsbət təsir göstərməklə yanaşı, insanların həyat tərzində də özünü büruzə verdi. Beləliklə, İslam dininin mənavi dəyərlərimizə daxil olması mədəni tərəqqiyə, elmin inkişafına, ailədə yaşlı insanlara, qadına daha çox önəm verilməsinə gətirib çıxardı. İslam dininin özünə-xas xüsusiyyətləri, inanc sistemi və bu sistem üzərində qurulmuş ictimai, iqtisadi, siyasi və əxlaqi qaydaları mövcuddur. Özünün müsəlman olduğunu söyləyən hər kəs dinin əsaslarına görə düşünüb hərəkət etməlidir. İslam dinlər arasında sonuncudur, mahiyyətinə, əhatə dairəsinə görə digərlərindən daha geniş və hərtərəflidir.

Həzrət Məhəmməd [ə] İslamı yaymağa başladığı dövrdən qısa müddət sonra, Azərbaycanda da İslam dini yayıldı. Humanist və ədalətli din olduğundan, əhali onu qəbul etməyə daha çox meyilli idi. İslamın Azərbaycanda yayılmasından sonra, İslam ənənələri milli adət-ənənələrimizə nüfuz etdi. Bununla da ailə dəyərlərimizdə özünü əks etdirməyə başladı. Anaya, böyüklərə, valideynə hörmət ailə dəyərlərimizdə özünəməxsus yer tutdu. Ailə dəyərlərimizdə ata və ananın ailə başçısı kimi yüksək tutulması, süfrə başında əyləşməsi, onlara bütün ailə üzvləri tərəfindən sevgi və rəğbət bəslənməsi əsas yer tutur.

Ümummillə liderimiz Heydər Əliyev mənavi dəyərlərimizlə bağlı öz nitqində bildirir ki, İslam dini yüksək mənavi keyfiyyətlərlə malik olan dindir. İslam dininin bəşər mədəniyyətinə, bəşər sivilizasiyasına verdiyi töhfələr və xüsusən, mənavi dəyərlər əvəzsizdir, misilsizdir. Biz müsəlmanlar fəxr edirik ki, mənsub olduğumuz İslam dini dünyanın böyük bir hissəsini əhatə edir və bəşər tarixi boyunca insanların mənavi cəhətdən yüksəlməsinə, dünyada inkisafa, sülhün, əmin-amanlığın yaranmasına həmişə xidmət edib.

Hazırda müasir gəncliyimizdə də İslamın əxlaqi dəyərləri özünəməxsus yer tutur. Buna ictimai həyatda, məktəbdə, ailədə daha çox rast gəlirik; məsələn: ictimai həyatda imanlı, vicdanlı olmaq, başladığın işə öz imanla cavabdehlik daşımaq ən önəmli meyarlardan hesab edilir.

Məktəbdə, universitetdə müəllimə böyük önəm verilməsi, valideynlərə, ahıllara və kiçiklərə hörmətlə yanaşılması bunun ən böyük nümunəsidir.

Ana Vətənə sevgi hissi, öz ailəsinə, mənavi dəyərlərinə sadıqlıq müasir gəncliyə təlqin edilən ən böyük bəşəri dəyərlərdir. Azərbaycan dünya dövlətləri arasında tolerantlığı və multikultural dövlət olması ilə daha çox seçilir. Azərbaycanda bütün dinlərə eyni səviyyədə münasibət bəslənilir və yanaşılır.

Dinindən və irqindən asılı olmayaraq, bütün insanlar azadlardır. Tolerantlıq və multikulturalizm Azərbaycanda İslamın əxlaqi dəyərlərinə ən gözəl nümunədir. Mənavi dəyərlər ölkəmizdə yüksək səviyyədə təbliğ olunur və qorunub saxlanılır.

✍ Tural İbrahimli,
II kurs tələbəsi

Ailənin TƏLƏBƏSİ OLDUĞUM ÜÇÜN FƏXR EDİRƏM

Mən ilahiyyatçı olacağam. Bu sahəni seçməyimə səbəb 8-ci sinifdən Bakı Dövlət Universiteti İlahiyyat fakültəsinin Dinşünaslıq ixtisasına olan sevgim idi. Prezident cənab İlham Əliyevin 2018-ci il 09 fevral tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunun yaradıldığını (Aİİ) və İlahiyyat fakültəsinin Bakı Dövlət Universitetindən Aİİ-yə verilməsi xəbərini eşitdim. Bu məni çox sevindirirdi. Ona görə ki, İlahiyyat bir elm kimi, artıq institut səviyyəsində tədris ediləcəkdi.

2019-cu ildə Dövlət İmtahan Mərkəzinin keçirdiyi qəbul imtahanında iştirak etdim və 342 bal topladım, ali təhsilimi Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda almağıma qərar verdim. Topladığım bal ilə digər universitetlərə qəbul olunmaq şansım var idi, lakin mən Aİİ-nin Dinşünaslıq ixtisasını seçdim. Hazırda birinci kurs tələbəsiyəm. İnstitutda təhsil ödənişsiz əsaslarla həyata keçirilir; xarici dillər öyrədilir, müəllimlər bizə qayğı ilə yanaşır...

Qeyd edim ki, maraqla, böyük sevgi və coşqu ilə dərse gəlirəm. Rektorumuz Ceyhun Məmmədovun tövsiyələrini öz həyatımda təsdiqləyirəm: "Bəli, insan hər arzusuna sevgi ilə yanaşsa, uğura nail olar". Gələcəkdə uğura nail olacağıma da elə buna görə inanıram. İnstitutda İslamşünaslıq, Dinşünaslıq, Dillər və ictimai fənlər kafedraları fəaliyyət göstərir. Geniş kitabxanamız, savadlı və güclü personalımız var. Kitabxanada boş vaxtlarımızda dərslərimizi oxuyur, vaxtımızı səmərəli keçiririk.

Aİİ-də hər həftə müxtəlif mövzularda konfranslar keçirilir. Bu konfranslar sayəsində dünyagörüşümüz daha da inkişaf edir. İnstitutu bitirdikdən sonra, ixtisasıma uyğun elmi fəaliyyətim davam etdirib, gələcək karyeramı qurmağı arzulayıram.

Sonda institutda təhsil alan tələbələrə uğurlar arzulayıram. Mən təhsil aldığım İnstitutla fəxr edirəm!

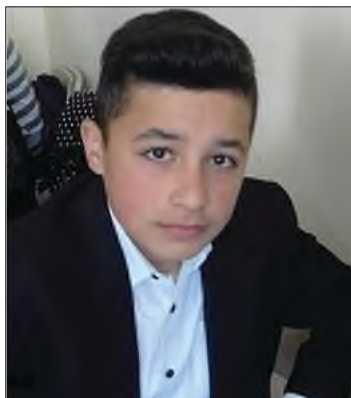
✍ Elat Abdurəhmanov,
I kurs tələbəsi

✍ Zahidə Alxasova,
I kurs tələbəsi

Əbu Hüreyrənin hədis elmində rolu

Məlumdur ki, İslam dininin əsas iki mənbəyi var. Bunlardan birincisi Quran, ikincisi isə Allah Rəsulunun hədisləridir. "Hədis" Allah Rəsulunun, sahəbələr, imamların və tabeinin sözləri, feilləri və təqirələri deməkdir. Hədis elminin əsas bir qismini rəvayət elmi təşkil edir. Hədislər bizə Peyğəmbərdən sahəbələr vasitəsilə sənədlərlə gəlir. Yüz on dörd min sahəbi olmasına baxmayaraq, hədis rəvayət edənlərin sayı 1354-dən çox deyildir. Ümumiyyətlə, 1000-dən çox hədis nəql edən sahəbiyə "müksirun", 1000-dən az hədis rəvayət edən sahəbiyə isə "müqillun" deyilir. Məhz bu sahəbələr arasında Əbu Hüreyrə gəlir.

Əbu Hüreyrə dinlədiyi hədisləri unutmamaq üçün Həzrət Peyğəmbərdən dua istəmişdir. Peyğəmbər də ona dua etmişdir. Həzrət

Peyğəmbərdən ən çox rəvayət edən Əbu Hüreyrədən (r.a.) danışmaq yerinə düşərdi. Bu şəxs Həzrət Peyğəmbərin sözünü diqqətlə dinləməyi, sonra da dinləyib öyrəndiklərini başqalarına öyrətməyi çox sevirdi. Onun rəvayət etdiyi hədislərin sayı 5374-ə çatır. Şeyx Mühəddis Ziyaur Rəhman əl Azami Əbu Hüreyrənin (r.a.) rəvayətlərini araşdırmışdır. Onun gəldiyi nəticə-

yə əsasən, Əbu Hüreyrənin təkbəşinə rəvayət etdiyi səhah hədislərin sayı 220-ni keçmir. Qeyd edək ki, Şeyx əl-Azami bu məlumatı hicri 1393-cü ildə yazıb. O zaman günümüzdə mövcud olan kompüter və digər vasitələr olmadığından, araşdırmaların məhdudluğunu başa düşmək mümkündür. Bu gün başqa tədqiqatçılar Şeyx əl-Azaminin "Bu mənə bu gün aydın olan nəticədir, ola bilsin, sabah bu rəvayətlərin şahidini də tapım", - bildirərək araşdırmalarını davam etdirirlər.

Əbu Hüreyrədən təkrarlanmayan hədislərin sayı 1475-dir. Bu hədislərin 1365-ni Əbu Hüreyrə ilə yanaşı, başqa səhəbələr də rəvayət ediblər. Bu fakt Əbu Hüreyrənin rəvayətlərinin doğru olduğunu göstərir.

“İslam iqtisadiyyatı: reallıqlar və perspektivlər” mövzusunda seminar

26 oktyabr 2019-cu ildə İnstitutumuzda “İslam iqtisadiyyatı: reallıqlar və perspektivlər” mövzusunda seminar təşkil olunub. Tədbir Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu (Aİİ), İslam İqtisadiyyatı Resurs və Araşdırma Mərkəzi (İQRAM) və Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC) Meybullayev İslam İqtisadiyyatı Mərkəzinin (MİİM) birgə təşkilatçılığı ilə keçirilib.

Giriş nitqi ilə çıxış edən Aİİ rektoru Ceyhun Məmmədov qonaqları salamlayaraq, belə tədbirin ali təhsil müəssisəsində keçirilməsindən məmnunluğunu ifadə edib. C.Məmmədov mövzunun aktuallığına diqqət çəkərək, ölkəmizin İslam dəyərlərini daim qoruyub-saxladığını və təbliğ etdiyini bildirib. Bu dəyərlərin təməlində adət-ənənələr, milli mentalitet, mədəniyyət və digər zəngin keyfiyyətlərin dayandığını vurğulayıb. Rektor qeyd edib ki, Ulu Öndər Heydər Əliyevin milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması istiqamətində atdığı uzaqgörən addımlar bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir.

C.Məmmədov daha sonra qeyd edib ki, belə tədbirlərin, seminarların, “dəyirmi masa”ların təşkil olunmasında məqsəd tələbələrimizin aktual olan məsələlər haqqında məlumatlandırılması, onların bilik və bacarıqlarının artırılmasıdır.

UNEC-in İqtisadiyyat kafedrasının dosenti, Meybullayev İslam İqtisadiyyatı Mərkəzinin rəhbəri Sərvinaz Xanlarzadə tədbirdə İslam iqtisadiyyatı və İslam bankçılığının əsas konsepsiya və vasitələri barədə ətraflı məlumatlar verəcəyini bildirib. S. Xanlarzadə İslamın əsas məqsədinin yoxsulluğun aradan qaldırılması və insanların rifah səviyyəsinin artırılması olduğunu qeyd edib.

İqtisadi Resursların Öyrənilməsi İctimai Birliyinin (İRÖİB) sədri, iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru Ruslan Atakişiyev tədbirin keçirilməsinin başlıca məqsədləri barədə iştirakçılara məlumat verib. Qeyd edib ki, belə mövzularda tədbirlərin keçirilməsi İslam iqtisadiyyatına artmaqda olan marağa və bu marağı şərtləndirən amillərin açıqlanmasına gətirib çıxarır.

Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu İslamsünəşliq kafedrasının müdiri, fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru Əhməd Niyazov “İslam iqtisadiyyatının nəzəri əsasları” mövzusunda çıxış edib. İslam iqtisadiyyatının qaynaqları, İqtisad elminə aid İslam hüququna xas xüsusiyyətlər və iqtisadi prinsiplərdən danışdı. “İqtisad” məfhumunun, İslam termini kimi, orta yol mənasında “qənaətcillik” demək olduğunu qeyd edib.

İRÖİB-nin sədri Ruslan Atakişiyev “İslam İqtisadiyyatında faizə münasibət” mövzusunda təqdimatında faizsiz bankçılığın mahiyyəti, faizin milli gəlirin ədalətli bölgüsünə yaratdığı maneələr haqqında məlumat verib. Məruzəçi daha sonra bildirib ki, faiz kapital qoyuluşunda risklərin və maya dəyərinin artmasına səbəb olur. Faizin dərəcəsi məhsuldan maya dəyərinə təsir etməklə, süni qiymət artımına, oradan da inflyasiyaya yol açır. Məruzəçi faizsiz bankçılığın tətbiq edilməsi prosesindən və inkişaf perspektivlərindən, həmçinin Azərbaycanda tətbiqindən də danışdı.

İQRAM MMC-nin vitse-prezidenti, AAOİFİ-nin Şəriət məsələləri üzrə auditoru və məsləhətçisi Anar Yusufzadə “İslam maliyyəsinə giriş” mövzusunda çıxış edib. O, İslam maliyyəsi və ənənəvi maliyyə sistemi; İslam bankçılığının hazırkı durumu haqqında geniş məlumat verib. A. Yusufzadə son zamanlar dünyada İslam maliyyəsinə artan marağı iştirakçıların nəzərinə çatdırıb.

Tədbirin sonunda İslam iqtisadiyyatı, maliyyə, bankçılıq və şərikli biznes sahəsinə aid kitab sərəfisi keçirilib.

Səni ömrüm boyu axtarmalıyam

*Yanmış sarayının bir köşəsində
Ümidə sığınub ağlayır gecə -
Ona işığını qaytarmalıyam...
Bütün yaddaşını itirmiş sükut
Düşdüyü dalanda döyür gözü -
Onu öz evinə aparmalıyam...
Mübhəm bir yoxluğun qararlığında
Qədimcə bir gülə qıslımsan sən -
Səni ömrüm boyu axtarmalıyam...*

Firudin Həmidli,
Aİİ-nin məzunu

VƏTƏN VƏ BAYRAQ

*Dalğalanır hər zaman gözəl, üçrəngli Bayraq
Hər rəngin mənası var, dillərdə oxunaraq.
Üzərində ağrəngli Ay, ulduz parlayaraq.
İşıq saçır Vətənə, mavi-rəngli Xəzərə
Günəş kimi hər yərə, minlərlə ürəklərə.
Gen Xəzərə qovuşur Vətənin şərq sahili
Dağlar yaşına çatır Azərbaycan tarixi.
Nümunədir dünyaya azad Cümhuriyyəti,
Qaldırdı Bayrağını xalqımızın eşqinə
Seçmək hüququ verdi qadına, kişisinə.
Basılmaz gözəl Vətən, silinməz onun izi,
Şimalda Bakı, Şirvan, Cənubda da Təbrizi.
İllərdir ayrılacaq da, unutmuruz biz sizi.
Gün gələr birləşərək, sevinərik hamımız,
Dalğalanar yüksəkdə üçrəngli Bayrağımız.*

Mehrab Dəmirzadə,
II kurs tələbəsi

Qan yaddaşımız

İşğal olunmuş rayonlarımız:

Xankəndi	-	28 dekabr 1991-ci il
Xocalı	-	26 fevral 1992-ci il
Şuşa	-	8 may 1992-ci il
Laçın	-	18 may 1992-ci il
Xocavənd	-	2 oktyabr 1992-ci il
Kəlbəcər	-	2 aprel 1993-cü il
Ağdərə	-	17 iyun 1993-cü il
Ağdam	-	23 iyul 1993-cü il
Cəbrayıl	-	23 avqust 1993-cü il
Füzuli	-	23 avqust 1993-cü il
Qubadlı	-	31 avqust 1993-cü il
Zəngilan	-	29 oktyabr 1993-cü il

İlahiyyat İnstitutunda “Vikipediya” Metodik Mərkəzi fəaliyyətə başlayıb

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası (AMEA) Mərkəzi Elmi Kitabxanasının (MEK) “Vikipediya” Metodik Mərkəzinin təşəbbüsü ilə Azərbaycan İlahiyyat İnstitutunda (Aİİ) “Vikipediya” Metodik Mərkəzi fəaliyyətə başlayıb. Yeni yaradılmış mərkəzin könnüllüləri MEK “Vikipediya” Metodik Mərkəzinin təlimlərinin iştirakçılarıdır. Onlar “Vikipediya”da dini və digər mövzularda məqalələrin yaradılması və redaktə olunması ilə məşğul olacaqlar.

Aİİ rektoru Ceyhun Məmmədov “Vikipediya” könüllüləri ilə görüşərək onlara uğurlar arzulayıb. Bildirib ki, İnstitutda “Vikipediya” Metodik Mərkəzinin fəaliyyətə başlaması Azərbaycan həqiqətlərinin, tolerant və multikultural mühiyyətin təbliği, ilahiyat elmləri sahəsində müxtəlif məqalələrin yerləşdirilməsi baxımından əhəmiyyətlidir. C.Məmmədov “Vikipediya”-ni müasir dünyamız üçün önəmli ensiklopedik resurs adlandıraraq: “Bu vasitə ilə Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdırmaq üçün mütləq fəal olmalıyıq. “Vikipediya” qeyd etdiyim fəaliyyət yönündə bizə yeni imkanlar yaradır”. O, eyni zamanda, tələbələrə fərdi bilik və bacarıqlarının artırılması, intellektual səviyyələrinin yüksəldilməsi istiqamətində həyata keçirilən layihələrdə aktiv olmağı tövsiyə edib.

Məlumat üçün bildirək ki, hazırda “Vikipediya” Metodik Mərkəzi Tədris; Beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsi; Monitorinq; Məsləhət xidməti; İnformasiya təminatı; Təbliğat; Elmi-tədqiqat bölmələri üzrə fəaliyyət göstərir. Mərkəzin könüllüləri Azərbaycanın tarixi, mədəniyyəti və milli-mənəvi dəyərləri ilə bağlı müxtəlif məqalələr hazırlayırlar.

Qeyd edək ki, Azərbaycan İlahiyyat İnstitutu tələbələrinin ictimai fəaliyyətdə fəal iştirakını təmin etmək, onların fərdi bacarıqlarının, intellektual səviyyələrinin, polemika qabiliyyətinin artırılması məqsədilə müxtəlif layihələr həyata keçirir.